

Ember és gondolat
Réz Pál

Kertész Ákos
Tűzön nincs
átkelés

Nyerges András
Hivatalos
hazugságokat,
vagy semmit

Interjú
Szepes Máriával
Zilahy Péterrel

Írófaggató
Bratka László

RÉSZLET

Jean-Paul Sartre
Elmélkedések
a zsidókérdésről

Tarján Tamás
Nemzetkaraterológia

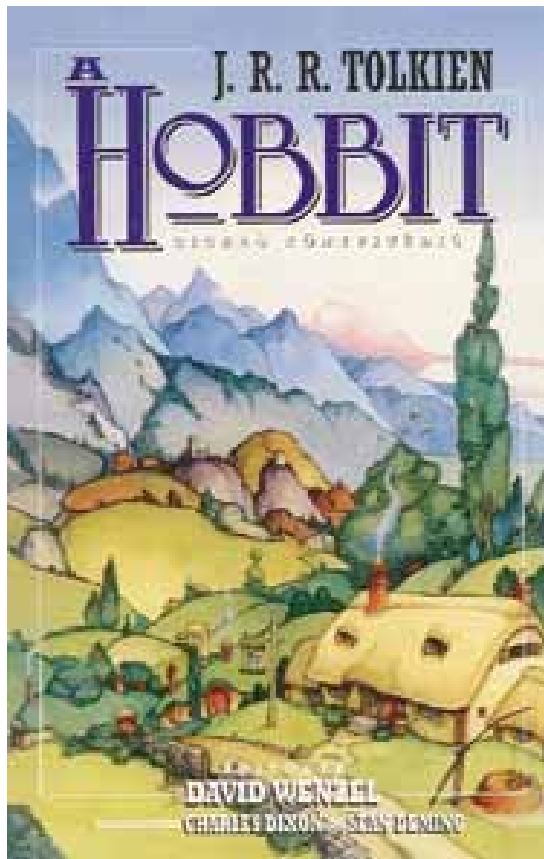
Beszélgetés
Marsall Lászlóval

Fotó: Szabó J. Judit
Fotó: Szabó J. Judit

A CICERÓ Kiadó ajánlja

1133 Bp., Pozsonyi út 61. T/F: 239-0180, F: 329-0879 E-mail: cicero@axelero.hu

„Volt egyszer egy földbevált lyuk, abban élt egy babó. Nem volt ez a lyuk rút, mocskos, nedves, teli féregmaradékkal, dohszaggal, sem száraz, csupasz, homokos lyuk, ahol se leülni, sem enni nemigen lehet: ez babólyuk volt, ami egyértelmű a kényelemmel.”

Így kezdődik a több mint 50 évvel ezelőtt – először megjelent remekmű, J. R. R. Tolkien könyve. **A hobbit (A babó. 3. kiad. Cicero 2001.)** a világ egyik legnépszerűbb olvasmányává vált. Tolkien klasszikus meséjét most gyönyörű, színes képregény formában veheti kézbe az olvasó.

A hobbit Zsákos Bilbó történetét meséli el nekünk... egy aprócska teremtményét, aki csendesen

és elégedetten éldegél odújában, mígnem egy napon békés élete fenekestül felfordul. Csatlakozik Gandalfhoz, a varázslóhoz és tizenhárom törpéhez, hogy kalandjaik során visszaszerezzék a törpék elrabolt kincseit. Sok veszéllyel teli útjuk végén Bilbó szembeszáll a kincs őrzőjével, a messi földön félelmetes hírű sárkánnyal, Szmóggal.

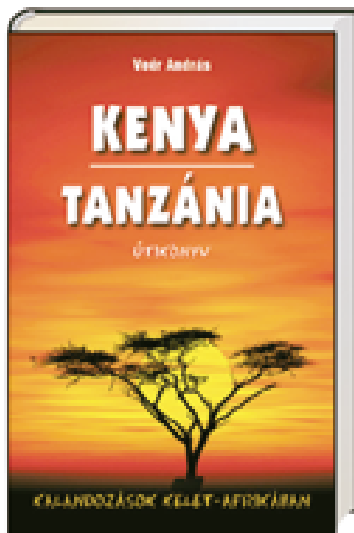
Ez a nagyszerű kötet újabb rajongókat szerezhet Tolkien varázslatos mesterművének, s a hobbit rajongóknak, felnőtteknek és gyerekeknek egyaránt.

Képregénnyé átdolgozta: Charles Dixon és Sean Deming, rajzolta: David Wenzel, fordította: Lacza Katalin.

144 oldal, fűzve, kb. 2800 Ft
Megjelenés: április

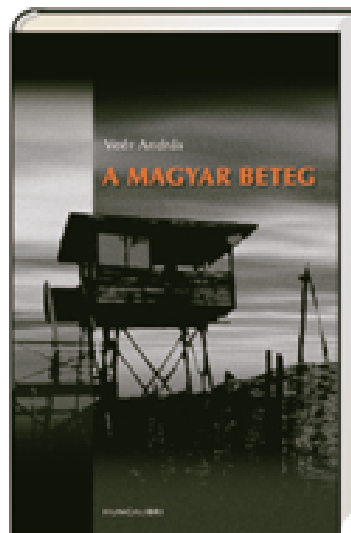
TAVASZI KÖNYVAJÁNLAT

Veér András
KENYA – TANZÁNIA
Kalandozások Kelet-Afrikában
Útikönyv

„Fiammal, három alkalommal a két ország különböző vadás parkjait tanulmányoztuk.”

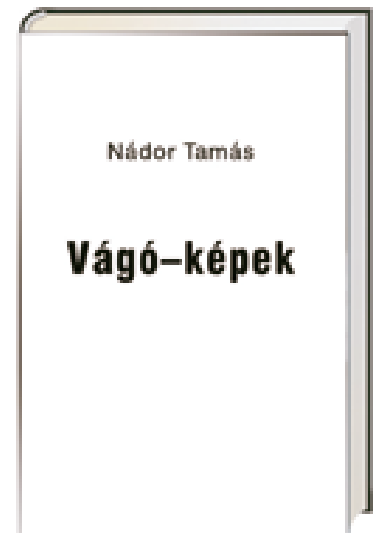
Ára: 2498 Ft
Formátum: B/5
Terjedelem: Kb. 260 old.
+ 40 old. színes melléklet

Veér András
A magyar beteg
Regény

„Két évet vártam, hogy regény szülessen Torma Endre tragikus történetéből. De nem született, ezért gondoltam egyet és megírtam magam. Talán, mert én tudok róla legjobbat?”

Ára: 2498 Ft
Formátum: B/5
Terjedelem: Kb. 320 old.

Nádor Tamás
Vágó-képek

A Vágó-képek egyik legismertebb közszereplőnk irányít közlépést és magánarcát rajzolja meg.

Ára: 2498 Ft
Formátum: B/5
Terjedelem: Kb. 260 old.
+ 32 old. színes melléklet

HUNGALIBRI – BUDAPEST-PRINT

1071 Budapest, Bajza u. 1/a • Tel.: 344-5442 • Fax: 344-5443 • hlibri@mail.datanet.hu

IX. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál

■ Évről évre elmondhatja a Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál igazgatója beharangozó sajtótájékoztatóján, hogy a tavalyinál is sikeresebb könyvfesztiválnak nézünk elébe, – nincs ez másként idén sem. A megszokott helyszínen, a Budapest Kongresszusi Központban április 18-ától 21-éig 17 ország kiállítói várják a közönséget a magyar könyvkiadók és könyvkereskedőkkel együtt.

Csütörtöktől vasárnapig ötszázötven kiállító több mint kétszáz standon állítja ki könyveit, több mint kétszázötven író ad lehetőséget olvasóinak a személyes találkozásra, művei dedikálására, a kísérő rendezvények között a zenei koncerttől az irodalmi felolvasásig sokféle programmal készülnek a szervezők és a kiállítók, és a magyar könyvkiadók a néhány éve kialakult szokásuk szerint sok-sok újdonság megjelentetését időzítették ehhez az alkalomhoz.

Az idei fesztivált Mádl Ferenc köztársasági elnök nyitja meg, a fesztivál író díszvendége Lawrence Norfolk, a hazánkban is sikereket aratott angol író lesz.

A fesztivál nem az első esetben esik a naptár „kitüntetett” időpontjára: volt már Húsvétkor, most pedig zárónapja esik egybe a magyarországi választások második fordulójával (remélhetőleg ez nem befolyásolja a látogatottságot).

A fesztivál belépődíja 500 Ft, ez azonban teljes egészében levásárolható a kiállítók standjain, előre megjósolhatjuk, hogy nem lesz nehéz „elkölteni” a belépőjegyet.

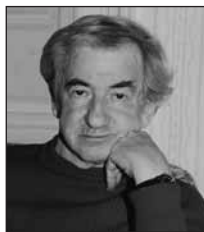
A fesztivál programfüzete 32 oldalas, ebből a rendkívül gazdag programválasztékból biztosan mindenki talál számára érdekes rendezvényt, itt most csupán ízelítőképpen emelek ki néhányat: csütörtökön fél hatkor kezdődik az olaszországi Monopoli-i Konzervatórium növendékeinek és Donatella Failoni zongoraművésznőnek a koncertje Az ismeretlen Verdi címmel, pénteken 10 órakor a visegrádi kiadók, folyóiratok és szerzőik találkozója kezdődik, 11 órától a határon túli magyar könyvtárak, gyűjtemények mutatkoznak be, vasárnap 13 órakor adják át Az Év Kiadója és Az Év Kereskedője díjat.

A Könyvhét a könyvfesztiválon a 105-ös standon várja szeretettel olvasóit.

Kiss József

KÖNYVHÉT

A TARTALOMBÓL

Beszélgetés
Marsall Lászlóval
5. oldal

Beszélgetés
Zilahy Péterrel
7. oldal

Kertész Ákos
Tűzön nincs átkelés
12. oldal

Írófaggató
Bratka Lászlót faggatta
Nádra Valéria
14. oldal

4 **A ködlovag kék szeme**
(Csokonai A.)

5 **Marsall László ezredfordulós kiábrándultságáról**
(Szénási Zsófia)

6 RÉSZLET
Jean-Paul Sartre:
Elmélkedések a zsidókérdésről

7 **Ami az Ablak–Zsiráfból kimaradt**
Beszélgetés Zilahy Péterrel
(Tausz Anikó)

8 **Nádor Tamás: Vágóképek**
(Féliksz)

9 **Az öreg hölgy látogatása a dimenziókban**
Szepes Mária mesél élet(műv)éről
(Mátraházi Zsuzsa)

11 EMBER ÉS GONDOLAT
Réz Pállal
beszélget Nádor Tamás

12 Kertész Ákos
Tűzön nincs átkelés

13 OLVASÓSZEMÜVEG
Nyerges András
Hivatalos hazugságokat, vagy semmit

14 ÍRÓFAGGATÓ
Bratka Lászlót
kérdzte Nádra Valéria

15 SZEMMAGASSÁGBAN
Tarján Tamás
Nemzetkaraterológia

17 SIKERLISTA

18 KÖNYVAJÁNLÓ

21 MEGJELENT KÖNYVEK
2002. március 8–21.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének a tagja • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Kanizsai u. 41. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvh@axelero.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: **Kiss József** • Főszerkesztő-helyettes: **Csokonai Attila** • Lapmenedzser: **Könnnyű Judit** • Művészeti vezető: **Szabó J. Judit** • Szedés, tördelés: **Recent Stúdió, Blaisits Ildikó** • Nyomás: Grafika-Tyoppress Nyomda • Felelős vezető: **Farkas József** elnök-vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • **A hirdetésekben közöltékért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget** • Terjeszti árusításban: a Magyar Lapker Rt., a Bibliofil Kft., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt.

Külföldön előfizethető a Hungaropress Sajtóterjesztő címén: 1117 Budapest, Budafoki út 70., Hungarica E. C., 2013 Pomáz, Pf: 146.

A ködlovag kék szeme

Cholnoky Viktorról (1868 – 1912)

■ „Cholnoky Viktort ma elsősorban novellistaként tartjuk számon, kortársainak többsége viszont inkább az újságírók közé sorolta őt” – írta majd egy évtizede Szajbély Mihály a Vár ucca tizenhét c. veszprémi nevedévkönyv Cholnoky Viktornak szentelt első számában az előző századforduló egyik különös alakjáról, a „kődlovagok” közé sorolt poétáról. „Mert elsősorban poéta volt ez a különségig eredeti genie. Lírikus, akinek férfi-szomorúsága ott sir még görcsös kacajra fakasztó szatírája mélyén is, leg-groteszkebb ötleteinek elképesztő nevetése alatt is. Öszintébben és keserűbben nem vallott magáról nála íróember. Gondolkodásmódjának, örömeinek, szeretetének és gyűlöletének, egész rejtélyes és tragikus egyéniségének hieroglifáival szötte át írásait”. Ezek pedig Kárpáti Aurél szavai, a rajongó pályatársé, aki Cholnoky Kaleidoszkop c. posztumusz kötetéhez a bevezetőt írta 1913-ban. Értő kritikusa volt Cholnoky Viktornak a kortársak közül Kosztolányi Dezső, aki a Szvetenay utcai halottasházban látta „a bádóg-ravatalon” feküdni a 44 éves korában végelegyengülésben elhunyt

író. A Pesti Naplóba öccse, az ugyancsak kitűnő novellista és regényíró, a hozzá hasonlóan sokáig elfeledettnek nevezhető László írt a bátyjáról tárgyyszerű és keserű hangú nekrológot, ezzel zárva mondandóját: „Nagy volt, igen nagy volt. Másutt ezt már az életében tudták volna felöle, nálunk ma is csak a kiválasztottak értik meg igazán. Sovány vigasztalás, de mégis valami, hogy az ízlés és a megértés mindig is a kisebbség privilégiuma volt.” Tíz évvel a halála után Krúdy rövid, jellegzetes, szép írásában idézte föl az „éjszakai szerkesztő úr és beszélyíró törekény” alakját. Életében s holtában írt róla Szini Gyula, Lovik Károly, Schöpflin Aladár. 1936-ban Faragó Erzsébet doktori disszertációja Cholnoky Viktorról szól.

Nem áll módomban, hogy kibontsam a kortárs irodalomtörténész mondandóját, csak jelzem, hogy Cholnoky Viktor nem írt se regényt, se drámát, csakis rövid műfajokban (elbeszélés, jelenet, esszé) alkotott maradandót. Mindenekelőtt a Hét-ben jelentek meg novellái, de publikált (még ha keveset is) az induló Nyugatban.

Az újságíró Cholnoky Viktor szerkesztette a Veszprémi Hírlapot, a Balatoni Hírlapot, írt a Veszprémvármegyébe, a Tolnai Világlapjába, a Vasárnapi Újságba, az Érdekes Újságba, a Pesti Naplónak előbb korrektora, majd munkatársa, végre segédszerkesztője. Hogy a zsurnaliszta és a poéta hogy fért meg egyazon íróban, erről különféle nézeteket vallanak Cholnoky tisztelői. Azon ugyancsak el lehet vitatkozni, milyen arányban, másképpen: milyen viszonyban van szépprózájában a fantázia és az erudíció. A poétaé az elsőség, vagy a polihisztoré?

Öccséről már van egy kis kötetnyi életrajz és pályakép, róla még nincs. Azt is szomorúan kellett megállapítanom, hogy a „spenótban” éppen csak említi a nevét, de abban sincs köszönet, mert elébe biggyesztenek egy jelzőt: „antiszocialista”. Ehhez képest micsoda fordulat, hogy kiadják újra a műveit, az irodalomtörténet-írás „felfedezte” a méltatlanul elhanyagolt író. Cholnoky Viktorról szép tanulmányt írt Bori Imre (Fridolin és testvérei, 1976.), aki a nyugatos novellisták egyik kitűnőségének nevezi, nagyszerű minőségérzékkel. Nála (is) olvashatjuk, hogy kikkel rokon Cholnoky a magyar szépprózában, illetve a világirodalomban. Itt nem elsősorban rangról, hanem (stílus)törekvésekről, irodalom- és életfelfogásról stb. van szó. A Magvető Könyvkiadónál 1980-ban napvilágot látott életművéből egy kétkötetes válogatás (Trivulzio szeme – novellák, illetve A kísértet – cikkek, tárcák és esszék). A 80-as években fog-

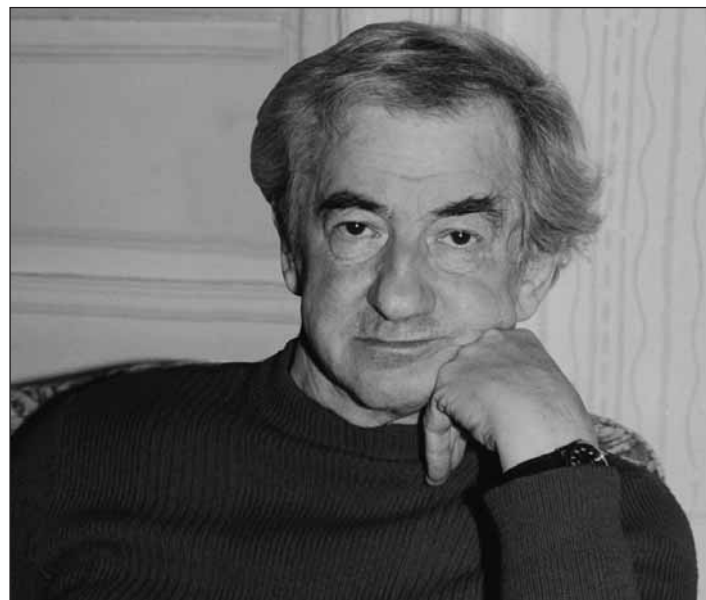
lalkoznak vele az It-ben és az ItK-ban. A Magyar Hírmondó sorozat két vaskos (ám kisalakú kötetét) több mint tíz évvel követte a már említett Cholnoky Viktor-összeállítás (Veszprém, 1993.) Ez fele részben válogatás kevésbé ismert írásából, fele részben új és régebbi, s főleg fontos tanulmányokat és esszéket, végezetül bibliográfiát és fotókat is közöl.

A Szukits Könyvkiadó teljes képet kíván nyújtani a magyar irodalom eme tragikus sorsú alakjáról, különcknek is nevezhető tehetségéről. Egy kétkötetes összefoglaló mű készül, amely tartalmazza Cholnoky Viktor összegyűjtött műveit. Az első kötet, amelyet Szántai Zsolt és Urbán László állított össze és szerkesztett, tavaly jelent meg. Az első fejezet a Trivulzio kalandjai címet viseli, itt olvashatjuk azokat a történeteket, amelyeknek a főszereplője Amanchich (Amancsics) Trivulzio (másutt Metell a keresztneve, esetleg Filippó), vagy felbukkan és mesél a kalandos életű dalmata, Cholnoky legismertebb teremtménye. Laád Bulcsu doktor, „világnézetének legpregnansabb képviselője” három jellegzetes és fontos novellában szerepel. Majd következnek azok az elbeszélések, amelyeknek fő- vagy mellékszereplője egy bizonyos Dénes. Ő talán az író (egyik) alteregója. A Mesék, álmok, álomirtók, valamint a Néhusz tán meséiből című fejezet írásai alapján az olvasóban is az a meggyőződés alakul ki, amit a hozzáértők már felvetettek, hogy tudniillik Cholnoky legtöbb novellája voltaképpen mese, amiről tudjuk, ugye, hogy eredendően felnőtteknek szóló irodalmi műfaj jelöl. Olvashatjuk, hogy szembántalma miatt gyenge fényben, színes papírlapokra dolgozott, befelé és nagyon messzire nagyon jól látott. A korszakot kiválóan ismerő Fábri Anna tömör értékelése: „...az új magyar irodalom úttörője, szavai majd másokban fognak visszhangozni /.../ Ám ugyanakkor folytatás nélkül is való: egyszeri jelenőség.” Ezért kell olvasnunk, pardon, ezért jó olvasnunk.

Csokonai A.

Könyv egy lehetséges új tűz- és vízözönről

Marsall László ezredfordulós kiábrándultságáról

Származása miatt filozófiát nem, de matematikát és fizikát hallgatott az egyetemen. E bárom tudomány iránti érdeklődése poétikája meghatározó elemévé vált. Verseit Ligeti György és Weöres Sándor értékelte először, ám első kötetének megjelenése – mivel nem tett eleget a kor irodalompolitikai követelményének – bosszú ideig váratott magára. Tandorival együtt indult. A Vízjelek (1970) sikere után következtek a többiek: a József Attila-díjjal jutalmazott Szerelem alapont (1977), az Év Könyve díjat nyert Portánfigurák (1980), és a válogatott kötetrel együtt még további hat kötet. „Járatlan utakat kereső, a költői nyelvet megújító költészetéért, az élmény szerepét sosem kétségbe vonó, felelős kísérletezéseiért, emlékeztető verseiért, egész életútja elismeréseként” most Kossuth-díjat kapott. Eddig háromszor nominálták. Mint mondja, túrbetően ismerik. Hangvétele az utóbbi években (Pókhálófüggvények, 1998; A megpördített orsó, 2001) egyre borúlátóbb, s nem lesz ez másként, készülő, új köteténél sem.

– Már tizenöt éve gondolkodom egy bizonyos dolgon: egymással szorosabban összefüggő szövegek (versek és prózai betétek) egységes kompozícióját szeretném létrehozni. Ha sikerül. Bizonyos szempontból előzményként Dante Comedia-ját, vagy Ezra Pound művét említhetném. A témája persze más lenne. Az emberiség – véleményem szerint – elérkezett arra a pontra, ahonnan nincs tovább, és elkezd pusztítani a világot, amelyben él. Az elkövetkezendő időben, ha nem történik valami egészen határozott beavatkozás, a világunk, amilyenek mi ismerjük, megszűnik létezni. Egyrészt: gondolok itt az olajproblémára, a légköri szennyezésre, az általános felmelegedésre. A globalizációnak sem vagyok híve, mert Prigogin disszipatív rendszerek elméletéhez hasonlóan visszafordíthatatlan folyamatot indít be, mely katasztrófához vezet. Másrészt az ember még ennyi idő távlatából sem ismeri önmagát, nem fedezte fel a tudattalan titkait, nem tudni, mily gonoszra képes. Bármikor lehetséges egy „új” tűz- és vízözön.

– Mintha egy apokaliptikus látomást idézne.

– Minden korszaknak megvoltak a maga katasztrófistái. A derűs korszakot hirdetők számára, akik hisznek a haladásban és a fejlődésben, mindez természetesen rendkívül ellenszenves. Számomra a magyar irodalomból ebben a tekintetben Madách és Vörösmarty az eligazító pont. Talán figyelmeztetésként hat majd, bár egyre kevesebben olvasnak irodalmat, különösen költészetet.

– Nem áll társtalanul ezzel a világlátással?

– Megfigyelésem szerint a fiatalok még kiábrándultab-

bak. Ez magyar sajátosság is. Nekik sem tetszik az a marakodás, ami az országban folyik. Meg kellene tanulni végre, hogyan lehet figyelni és kontrollálni a tudattalant. Persze az európai kultúrában nincsenek ehhez technikák. A Távol-Keleten viszont vannak. A mai emberek általában nincs jelenlétük, állandóan rohannak és sóvárognak valami után. De ennek elítélésében egyáltalán nem vagyok egyedül.

– Mely írói csoporthoz tartozónak vallja magát?

– Igazából nem fontos a valahová tartozás, azt hiszem. Én mindig magányosnak éreztem többé-kevésbé magam. Ez arra a világra vonatkozik, amely bennem működésbe hozza az úgynevezett „költői erőt”. Hosszúra nyúló kamaszkorom volt. Már akkor saját világot álmodtam magamnak, az elképzelt országok térképeit le is rajzoltam, sőt még nyelvet is teremtettem magamnak.

– A matematika, a filozófia ma is a költészetének szerves eleme...

– Tettem egy-két kísérletet arra, hogyan lehet matematikai struktúrát poetizálni. Mint költői teljesítmény nem biztos, hogy jelentős, de megmutatta, miként kell egy ilyen anyaggal bánni. Ezekben a versekben persze sok a trágárság és a hétköznapiaság, mintha az ember ösztönösen tenné, hogy egy igen absztrakt dolgot egy ronda, pisz-

kos naturalizmussal ötvöz. A matematikusok persze kifogásolják, hogy meghatározásaim nem eléggé precízek. Ami a filozófiát illeti – nagyon érdekelnek még a „mi lenne, ha...”, illetve a „mi lett volna, ha...” kérdései.

– Mi az írói munkamódszere? Hogyan dolgozik?

– Kézírással fogalmazok, általában magányban. Sokat jegyzetek. Mindig van nálam egy kis papír, amire felírhatom a gondolataimat. Fitalabb koromban gyakran felébredtem éjjel és reggelig kormóltam. Van egy oratóriumom például, amit egyvég-tében írtam meg. De ez nem minden írásnál sikerül. Sohasem látom a készülő vers végét, a vers „okosabb” nálam. Nem látom előre, melyik irányba mozdul el. Az belülről jön. Vannak, akik sokat töprengenek, mint Pilinszky János, aki napokig cigaretta és kávé mellett üldögélt, várta, hogy belülről teljesen kiürüljön és megérkezzék „ama sugallat”. Valami hasonlóra várok én is. Korábban hétvévenként jelentek meg köteteim, aztán a kilencvenes években volt egy sűrűbb korszakom. Nem vagyok azonban verstermelő ember, nem az életkörülményeim javításáért és fenntartásáért írok verseket. Sosem tervezek előre, és nem tudnám megmondani, mikorra készülök el a következővel.

Szénási Zsófia

Jean-Paul Sartre

Elmélkedések a zsidókérdésről

Jean-Paul Sartre – a 20. század francia irodalmának, szellemi életének legnagyobb hatású, legnépszerűbb, ugyanakkor legvitatottabb képviselője – gazdag, ám ellentmondásos életművet hagyott hátra. Filozófiája, politikai állásfoglalása hatással volt korára, s ez a hatás messze túllépte Franciaország határait.

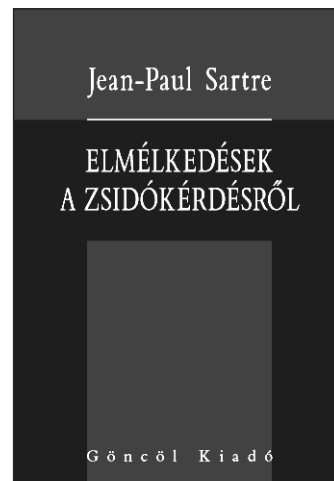
Sokat elemzett és kritizált írásai közé tartozik az Elmélkedések a zsidókérdésről is. A több mint ötven éve keletkezett tanulmány ma is indulatokat gerjeszt, ami szomorú bizonyítéka annak, hogy a témaválasztás időszzerű, Sartre megállapításainak többsége időtálló és aktuális.

■ Van a zsidóknak barátja is: a demokrata. Ő azonban silány védelmező. Igaz ugyan, hogy azt hirdeti, hogy minden embernek egyenlő jogai vannak, s kétségtelen, hogy meg is alkotta az Emberi Jogok Ligáját. De ezek a deklarációk már önmagukban is rávilágítanak a demokrata helyzetének gyengeségére. A XVIII. században egyszer és mindenkorra az analízis szellemét választotta. Nem is képes meglátni azokat a konkrét szintéziseket, melyeket a történelem eléje tár. Nem ismer zsidót, arabot, feketét, polgárt vagy munkást: kizárólag csak embert ismer, önmagához hasonlót, minden időben és minden körülmények között. Minden közösséget egyéni elemeire bont. Egy fizikai test számára a molekulák összessége, a társadalmi szervezet pedig az egyének összessége. Az egyén pedig nem más az ő szemében, mint az emberi természetet alkotó általános vonások elsődleges megtestesülése. Ilyenformán tehát az antiszemita és a demok-

rata fáradhatatlanul folytathatják örök vitájukat, anélkül, hogy valaha megértenék egymást, vagy észrevennék, hogy nem is ugyanazokról a dolgokról beszélnek. Ha az antiszemita kapzsiságot vet a zsidók szemére, a demokrata azt feleli, hogy ismer zsidókat, akik nem kapzsi, s keresztényeket, akik nagyon is azok. De az antiszemitát ezzel nem lehet meggyőzni: azt akarja kifejezni, hogy létezik egy sajátos „zsidó” kapzsiság, mely abból a szintetikus egészből ered, amit ő zsidó személyiségnek mond. Ugyanakkor pedig készségesen elismeri, minden zavar nélkül, hogy vannak kapzsi keresztények is, hiszen az ő szemében a keresztény kapzsiság és a zsidó kapzsiság egészen különféle tulajdonságok. A demokrata viszont a kapzsiságot egy bizonyos általános és mindig változatlan emberi jellemvonásnak tartja, amely mindig azonos marad minden körülmények között, és hozzájárulhat az egyént alkotó egyéb jellemvonások összességéhez. Szerinte nem lehet az ember kétféleképpen kapzsi: egyszerűen az vagy nem az. A demokratának tehát, akárcsak a tudósnak, hiányzik az érzéke a sajátos iránt: az egyén szerinte nem egyéb, mint általános vonások összessége. Ebből következik, hogy az ő védelme ugyan megmenti a zsidót mint embert, de megsemmisíti mint zsidót. Az antiszemitával ellentét-

ben, a demokrata nem önmagától fél: az átfogó közösségi formáktól idegenkedik, mert attól retteg, hogy azok magukba olvasztják. Eppen azért választotta az analízis szellemét, mert ez meg sem látja a szintetikus realitásokat. Ebből a szempontból helyteleníti, hogy a zsidókban felbredjen a „zsidó öntudat”, vagyis az izraelita közösség tudata, és ugyanezért figyelmeztet idegenkedve a munkásban ébredő „osztályöntudatot” is. Védekezése abban nyilvánul meg, hogy igyekszik meggyőzni az egyént a maga elszigeteltségéről. „Nem létezik zsidó – mondja –, nem létezik zsidókérdés sem.” Ez azt jelenti, hogy el akarja választani a zsidót a vallásától, a családjától, etnikai közösségétől, hogy azután beledobhassa a demokratikus olvasztótégelybe, ahonnan mint egyéni és magányos részecske kerülne ki újból, hasonlóan az összes többi részecskehez, egyedül és csupaszon. Ezt nevezték az Egyesült Államokban asszimilációs politikának. A bevándorlást szabályozó törvények leszögezték ennek a politikának a kudarcát, s ezzel együtt az ilyen demokratikus szempontok kudarcát is. Nem is képzelhető el másképpen. Az olyan zsidónak a felfogásában, aki tudatosan és büszkén zsidó, és a zsidó közösséghez tartozónak vallja magát anélkül, hogy azért félreismerné azokat a szájakat, melyek a nemzeti közösséghez fűzik, nincs is olyan nagy különbség az antiszemita és a demokrata között. Az egyik el akarja pusztítani benne az embert, hogy ne maradjon belőle más, mint a zsidó, a pária, az érinthetetlen; a másik a zsidót szeretné belőle kipusztítani és csak az embert megtartani, az általános emberi és polgári jogok elvont alanyát. Még a legliberalisabb demokratánál is mindig felfedezhető egy árnyaltnyi antiszemitizmus: olyan mértékben ellensége a zsidónak, amennyire az önmagát zsidónak tartja. Ezt az ellenérzést egyfajta elnéző és tréfalkozó iróniával juttatja kifejezésre, például amikor azt mondja egy zsidó barátjáról, akin jellegzetesen meglátszik a zsidósága:

„mégiscsak túlzás ennyire zsidónak lenni!”; vagy amikor kijelenti, hogy: „az egyetlen dolog, amit a zsidókban kifogásolok, az a hallatlan nyájöszönük: ha egyet közülük bevon az ember valami üzletbe, az mindjárt tíz másikat hoz magával”. A megszállás alatt a demokratát mélységesen és szintén felháborították az antiszemita üldözések, de azért időről időre így sóhajtott fel: „A zsidók olyan prepotensen és annyi bosszúvágygal fognak visszatérni a száműzetésből, hogy nagyon is tartok az antiszemitizmus újra fellángolásától.” A valóságban pedig attól tartott, hogy ezek az üldözöttek fokozzák és határozottabbá teszik a zsidók sajátos öntudatát.

Az antiszemita szemére veti a zsidónak azt, hogy zsidó; a demokrata viszont azt szeretné a szemére vetni, hogy zsidónak tartja magát. A zsidó az ellensége és a védelmezője között éppenséggel nincsen valami kellemes helyzetben. Úgy látszik, hogy nem marad más hátra, mint hogy kiválassza azt a köretet, amelyikkel felfalják. Mi azonban tegyük fel most már magunknak is a kérdést: létezik-e egyáltalában zsidó? Ha létezik, akkor pedig ki: elsősorban zsidó vagy elsősorban ember? És vajon a problémának mi a megoldása: a zsidók teljes kiirtása, vagy totális asszimilációja? Vagy pedig elképzelhető a probléma másféle megszövegezése és másféle megoldása is?

A mű hamarosan megjelenik a Göncöl Kiadónál, ára 1680 Ft

Ami az Ablak-Zsiráf- ból kimaradt

Beszélgetés Zilahy Péterrel

■ Zilahy Péter 1970-ben született Budapesten. Az ELTE bölcsészkarán végzett filozófia, anglisztika és kulturális antropológia szakon. Rövid ideig egyetemi oktató, majd 1997 és 1999 között a LINK BU-DAPEST kétnyelvű irodalmi internet-folyóirat szerkesztője volt. 1998-tól a JAK VILÁGIRODALMI SOROZAT szerkesztője, ahol többek között Viktor Pelevin, Ian McEwan, Ingo Schulze és Armon Grunberg műveit jelentette meg. Több hazai és külföldi díjat kapott, köztük a Német Külügyminisztérium Állami Ösztöndíját. 2001-ben a New York University vendégprofesszora volt. 1993-ban a Pesti Szalon gondozásában jelent meg Lepel alatt ugrásra kész szobor című verseskönyve. 1998-ban jelent meg Az utolsó ablakzsiráf című képes szótárregénye az Ab Ovo Kiadónál. Eddig 11 nyelvre fordították le. A könyvből készült hangjáték elnyerte a Magyar Rádió hangjátékpályázatának első díját, majd a Saarlandische Rundfunk és a DeutschlandRadio koпродукcióban német nyelvű hangjátékot készített belőle. 1999 és 2001 között négy nyelvű Multimédia CD-ROM készült a könyvből a C3 Kulturális és Kommunikációs Központban. 2002 tavaszán Az utolsó ablakzsiráf anyagából interaktív kiállítást rendezett a budapesti Ludwig Múzeum.

– Szakmai életrajzából egy sokoldalú, új utakat kereső író portréja bontható ki. „Az utolsó ablakzsiráf” című könyvét az új magyar próza egyik legjelentősebb teljesítményének tartják. Kérem, mutatkozzon be a Könyvhét olvasóinak is!

– Már a középiskolából is kirúgtak újtó szándékaim miatt, az egyetemen öt szakot vettem fel – köztük a történelem szakot is –, amiből hármat elvégeztem. Születési évem alapján szerencsésnek mondhatom magam: egy olyan generációhoz tartozom, amely még szemtanúja volt a régi rendszernek, de már semmiképpen sem áldozata. Minket már nem tudtak maradandóan megalázni, izgalmas volt szembeszállni a hatalommal, fel-

szabadította a kreatív energiákat. Ott voltam a nagy kelet-európai tüntetéseken, a lánchídi csatánál éppúgy, mint Lengyelországban, az NDK-ban, Romániában, Prágában vagy a 96/97-es, négy hónapig tartó belgrádi karneváli diáktüntetésen.

– Ez az esemény képezi könyve gerincét. De miért a Mérei–Binét-féle ismert Ablak–Zsiráf gyermeklexikon adta a kiindulópontot?

– A belgrádi tüntetés alatt megélevedtem a gyermekkorom, ahol a diktatúra gyerekként kezelt mindannyiunkat, beleértve a nagyszüleimet is. Belgrádban nap mint nap az Ablak–Zsiráf képei bukkantak fel előttem újra, és úgy éreztem nekem is először infantilizálnom kell a témát, hogy érthetővé váljon az a kor, amit meg akartam írni. Ezért választottam a szótárregény műfajt és az Ablak–Zsiráfot, amelyből „olvasni tanultunk, amikor még nem tudtunk olvasni”. Ráadásul az eredeti mű főszereplőjét is Péternek hívják, aki közben felnőtt, és Péter most leírja azt, ami az Ablak–Zsiráf-ból kimaradt. Ez egy Kelet-Európa lexikon azoknak, akik már tudnak olvasni.

– Két év munkájával csinálta meg ezt a könyvet, amely osztatlan sikert aratott az olvasók és a kritika körében is. Esterházy Péter szerint „Olyan, mintha egy '68-as írta volna, egy olyan azonban, aki '68-ban még nem is élt. A szövegen érződik a friss élmény, mintha ott lett volna minden kilométerkőnél. Olyan, mintha egy újságíró írta volna egy költő tollával.” Nem voltak soha újságírói ambíciói?

– Nem, noha sokfelé megjelentem, és felkérésre is szívesen írtam, mint a Kínáról szóló konyhai úti beszámolómat, de a napi sajtó kívül esik az érdeklődési körömben, ezek az írások lassan születnek. Én inkább az Esterházy-idézet második felére tenném a hangsúlyt.

– A VIII. osztályos tankönyvben egy szonettje szerepel, amit a Magyar Napló számára írt.

– Igen. Például soha nem írtam volna szonettet, ha Parti Nagy Lajos nem kéri a Magyar Naplóba. Bár, talán megérne egy oknyomozó publicisztikát, hogy kerül

bele egy József Attilához írt, öngyilkosságról szóló vers egy általános iskolai tankönyvbe.

– Melyek voltak gyermekkorra meghatározó olvasmányai?

– A szüleim magyar népmesék helyett a görög mitológiát adták a kezembe, ami tele volt háborúval, vérfertőzéssel és nemi erőszakkal. Később Shakespeare-t olvastattak velem eredetiben, ahol ugyanezek a témák bukkantak fel. A szókinccsemet és a szókimondásomat ezek a művek alapozták meg, és azt is megmutatták, hogy szenvedély nélkül nincs jelentése a leírt szavaknak.

– Könyvében vissza-visszacsend pár részletet a „Száz év magány”-ból. Ezek szerint Garcia Márquez a példakép?

– Nem hiszem. Szeretem Márquezet, Kafkát, Esterházyt, s amint az előzményekből kiderül, Shakespeare-t sem utálok. De nincs példaképem. A reneszánsz kort kedvelem, amikor természetes volt, hogy valaki egy személyben lehetett festő, szobrász, építész, természettudós és feltaláló.

– Miként lesz egy sikerkönyvből CD-ROM és kiállítás?

– Az utolsó ablakzsiráf a valóság és a fikció viszonyáról szól. Arról, ahogy az egyik mindig kitalálja a másikat. Az, hogy képek is vannak benne, adta magát az első pillanattól. Aztán jöttek a hangok. Ez így kimondva roppant egyszerűnek hangzik. De az ötlet megvalósításához új szerepeket kellett vállalnom, mint forgatókönyvíró, dizájnér, producer, erre ment el két évem. Továbbá a konkrét szakmunkákon kívül én voltam a mindenes, nekem kellett a jogokat megszerezni, a PR-ral foglalkozni, én voltam a sofőr, ha kellett, és az ingyen munka mellett többször anyagi kockázatot is vállaltam. Mindezek felett az eredmény egy negyvenfős csapat munkája. Olyan tehetséges és kre-

atív munkatársak nélkül, mint Fuchs Tamás festőművész és Langh Róbert programozó, a CD-ROM nem ért volna el ekkora sikert.

– A Ludwig Múzeumban is minden a gyermeki világot idézte. Iskolai mászókötel vezetett a terem közepén függő Holdra, a vendégkönyv egy valóságos tábla volt, ahová bárki felírhatta, sőt berajzolhatta véleményét. A falakon pedig mesebeli tájak mellett a valóság kérlelhetsen képei, a lerombolt szülői ház fotói, a belgrádi diáktüntetés felvételei.

– A kiállítás színtézise az elmúlt öt évben készített munkáimnak, a könyvnek, a rádiójátéknak, a CD-ROM-nak, a fotóimnak és a Fuchs Tamással együtt készített térképeinknek, amelyek a „Kárpát-medencét” mutatják be, ahol nincsenek országhatárok, csak minták és folatok. A mögöttes információk a szőnyeg alól kereshetők vissza, ahová korábban besöpörték őket. A Ludwig Múzeumban lévő anyag részben szerepelt a Frankfurter Könyvvásáron, Görögországban, Jugoszláviában, Bulgáriában, Szlovéniában, de így együtt még soha nem állították ki, és több interaktív műalkotás külön erre az alkalomra készült. A CD-ROM és a kiállítás folyamatosan alakítja maga körül a teret Ausztráliától Finnorszáig, és a mai napra már százezer fölött van azoknak a száma, akikhez valamilyen formában eljutott. Külföldön talán nagyobb a CD-ROM sikere, itthon inkább a könyv kedvelt. Az utolsó ablakzsiráf már két kiadást megélt, lassan egy harmadikon is gondolkodnunk kell, természetesen új képekkel.

– Mi lesz Az utolsó ablakzsiráf sorsa ötven év múlva?

– Nem félek attól, hogy elavulna, már most népszerű olyanok körében is, akik elvileg egy mukkot sem érhetnek belőle. A szótár önmagát magyarázza, tehát érthető azok számára is, akik nem rendelkeznek háttérismeretekkel. Annak ellenére, hogy izig-vérig közép-európai téma, New Yorkban, a Broadway-n is sikere volt a CD-ROM-ra épülő előadásnak, amelyet Magyarországon a Trafóban láthatnak a nézők április 25-én.

– Mi következik Az utolsó ablakzsiráf után?

– Új regénybe fogtam. Ami a változatosság kedvéért attól lesz forradalmi, hogy teljesen hagyományos.

(Tausz Anikó)

Nádor Tamás: Vágó-képek

■ Egy könyv egyik legnépszerűbb tévészemélyiségünkről. Egy könyv olyan legszebb férfikorába ért emberről, aki nem azért vált közismertté, mert mindig egyazon, vagy hol ilyen, hol olyan politikai pulpituson ágált. És nem is azért, mert különböző átlátszó vagy átláthatatlan umbuldákkal, gazdasági vagy más ügyeskedésekkel, befolyásával üzérkedve, netán a legrafináltabb botrányokkal önmagát fölhabosítva, esetleg nagydobra verve országos reflektorfénybe állt. Egy könyv olyan televíziósról, akinek nem kell sem a nagyképűség talárját feloltenie, sem csörgősípkába bújtatnia a kobakját, mégis több mint negyedszázada úgy van jelen a képernyőn, hogy figyelni kell rá. Mert amikor megjelenik – a legkorszerűbb körítések közepette, vagy csak úgy önmagában –, látjuk, tudjuk: valóban Valakit látunk. Így, nagybetűvel.

Egy könyv korunk játékmesetéről, aki van olyan egyéniség, hogy elegendő saját magát adnia. Bőréből soha nem kell kibújni, mert „van benne valami”, és nem is kevés. Koponyája nem szorul fazonigazításra, mert rendszerek, kurzusok jöttek-mentek, ő szemléletében, világlátásában, etikájában megőrizte az arcát, arculatát. Egy könyv olyan „kvízprofesszorról”, aki nemcsak a humorban, a játékban sem ismer tréfát. Egy televíziósról, aki vegyész-mérnök-ként diplomázott, mestere anyanyelvének (művelte is ezt Álljunk meg egy szóra! című műsorában), elsajátított további tucatnyi nyelvet (többet közülük legfelsőbb fokon), képzett zenész, és persze a profik profija a tévészakmában, kivált a különböző vetélkedők tudós és egyszerűs-mind könnyed irányítójaként.

Egy könyv olyan emberről, aki imádja a társaságot, a jó beszélgetéseket, az érvekkel

összeszikkasztó vitát. Aki magánemberként is képtelen állóvízben élni. Aki szeretettel éppoly szigorú, mint önmagával, mert az élet minőségét az igényesség mércéjével méri. Egy ember, aki a barátaival is szeret önfelédten játszani: szellemi játékot éppúgy, mint muzsikát. Dzsesszt otthonának zeneterekké alakított pincéjében, vagy a Favágók együttesével országszerte, ha úgy tetszik, árkon-bokron át.

Egy könyv olyan emberről, aki mindent igyekszik olyan racionálisan szemlélni, mint egy kémiai folyamatot, matematikai képletet, de azért van annyira kalandvágyó és impulzív, hogy alkalmasint nem veti meg az értelmes örültségeket sem. Aki folyton észnél van, ám ha irracionális dolgokat tapasztal, hajlamos arra, hogy elveszítse az esztét. Egy ember, akit némelyek önzőnek, fukarnak vélnek, ám furcsa módon mindenütt jelen van, ahol az ő révén, sőt az ő zsebéből is gyarapodik a szolidaritás. Egy ember, aki ki-méletlen, mi több: dühödtt, ha azt tapasztalja, hogy szakmai munkáját valaki rosszul végzi, eltrehánykodja, de tüstént ott terem amellest, aki bajban van.

Egy könyv egyik hivatásos exhibicionistánkról, aki úgy mutogatja önmagát, hogy közben elrejtí valójában tartózkodó természetét, amelyről talán már ő is megfeledkezett. Egy otthonunkban folyton jelen lévő tanár úr, aki sosem akar kioktatni, legföljebb arra vezet rá: milyen jó ezt-azt-amazt tudni, vagy ha csak sejteni véljük, örül, ha felismeréseink érdekében kockáztatunk. Ha megtudjuk általa is, hogy nyerni persze jó, de szépen veszíteni is lehet. Egy szabadelvű gondolkodó, aki minden cselekedetével, megnyilvánulásával, gesztusaival, mimikájával azt sugallja: gondolkodni nem csupán gyene-

műn, hanem annyiféleképpen szabad, ahányan vagyunk. S hogy a helyes megoldás nem attól függ, miként vélekedünk felőle, mert a tényeknek öntörvényük van. Amelyek persze érdeket sérthetnek, ám a létünket elérhetőbbé teheti a belátáson alapuló közmegegyezés.

Egy könyv a cocteau-i értelemben vett Nagy Játékról, és persze Vágó István életéről, gondolkodásmódjáról. Arról az emberről, aki bejárta Magyarországot, de hivatását gyakorolva és magánszenvedéllyel beutazta már glóbuszunk számos színhelyét. Hol azért, mert külkereskedő volt, hol azért, mert eurovíziós dalversenyt közvetített, hol azért, mert a barátaival világunk közeli-távoli helyein töltötte el ritka szabad idejét. Zsákmányszerző alkat lévén, mindig gazdag szellemi trófékkal érkezett haza.

Egy könyv arról a tévészemélyiségről, akinek szép, okos, és persze türelmes felesége van. Akinek a fia olyan erős személyiség, hogy – noha persze titokban valószínűleg büszke az apjára – nem akar és nem is fog az ő árnyékában élni. Egy könyv, amelyben megelevenedik hőszünk sajnálatosan már eltávozott édesapjának, a nagyszerű franciatanárnak alakja, s amelyben Vágó István édesanyja mesél fiának gyermek- és ifjúkoráról, nem közismert arcáról, „civil” személyiségéről. És beszél róla Csányi Vilmos, Gyárfás Tamás, Heilig Gábor, Juszt László, Kerényi Péter, Mérő László, Rózsa György, Szegvári Katalin, Timár György, Verebes István, Vitray Tamás. Barátok, kollégák, szakemberek mondják el: milyen valójában, ha úgy tetszik, képernyőn kívül a Vágó-jelenség.

Egy könyv, amelyben hosszú, komoly és szórakoztató beszélgetést olvashatunk Vágó Istvánnal. Amelyből megismerhetjük gyermek- és ifjúkorát. Egyiptomban eltöltött esztendejét, a kis szocializmus-építőt, a „hippit”, a kezdő gyógyszervegyészt, külkereskedőt, a Riporter kerestetik!-ben feltűnt tehetsé-

get, az ifjú szerelmezt, végigkísérhetjük televíziós kalandjait, karrierjét, a tévés pálya állomásait: a Magyar Televíziót, a Tv2-t, az RTL-t. Megismerhetünk kollégákat, barátokat, furcsa és tisztességtelen figurákat. Bepillantathatunk a képernyővilág kullisszatitkaiba, megtudhatjuk választások és szakítások okát. És persze hőszünk bevezet a Mindent vagy semmit!, a Legyen ön is milliomos! és számos más általa irányított műsor fortélyaiiba. Kiderül: szinte nincs olyan televíziós műfaj, amelyben ne lenne otthonos. Sőt: a maga módján már az internetvilágba is „befészkelte” magát.

Egy könyv, amely onnan nyerte címét, hogy benne sajátos szótár található. Szavak sokaságára asszociál Vágó István, így jött létre a kötet Vágó-képek című fejezete. Az „abrakadabról” például az áltudomány jut eszébe, amely ellen oly szenvedélyesen hadakozik. A „zsiráfról” pedig az, hogy a dél-afrikai szafarin meg kellett állapítania: ez a hosszú nyakú lény a sivatagban is éppolyan, mint a Budapesti Állatkertben. Csak ahhoz, hogy valaki ott tekintse meg, „némivel” többet kell fizetnie. Egyszóval, Vágó István olyan ember, akinek szinte mindenről figyelemre méltó különvéleménye van. Szelíd ironia, kemény szkepszis és jótékony humor rajzolja markánsná és teszi számára kellemessé dinamikusan élt életét.

Egyszóval, a Hungalibri könyvkiadó kötete olvasmányos és elgondolkodtató portré arról az emberről, akit akár minden este szívesen látunk otthonunkban. Ebben az oly gyakran dühödtt világban íme egy emberi ember, akiben együtt él a homo sapiens és a homo ludens. S ez a gondolkodó és játszó úr, akinek elegáns modora fedi azt, aki bizony – ha ostobaságot, gonoszságot tapasztal – ismer kevésbé választékos szavakat is, Nádor Tamás könyvében valóban bemutatkozik az olvasónak. Ritka jelenség, garantált minőség.

(Féliksz)

Az öreg hölgy látogatása a dimenziókban

Szepes Mária mesél élet(műv)éről

Kétféle ember van. Az egyik, aki lázasan keresi Szepes Mária új könyveit a boltokban, a másik, aki az okkultista szemlélet lila gőzös alkotásainak tartja és soba kezébe nem veszi írásait. Legalábbis ezt állítja vagy hiszi magáról. Mert fogadásom van az illetővel, hogy olvasott már Szepes Mária-könyvet. Ha máskor nem, bát gyermekkorában, esetleg bárányhimlője idején a Pöttös Panni valamelyik darabját. Az író a kilencvennegyedik évében jár. Rendszeresen dolgozik. Százhusz saját könyvet számlált össze, amelyek természetesen mind korábban készültek, de az íróasztalfiókban porosodtak. Most lefűjja őket. Szeretné, ha nem menne veszendőbe a felhalmozódott ismeretanyag.

■ A Ferenciek terén a közel-múltban nyílt meg egy könyvesbolt, amely az Aranykor nevét viseli. Az Édesvíz Könyvkiadó üzletét is átkeresztelték: Vörös oroszán – ez áll a cégtáblán. Mindkét elnevezést Szepes Mária egy-egy kötetének a címéből kölcsönözték.

– A testem áll ellen – magyarázza beszélgetésünk elején a kilencvennegyedik évében járó asszony, megindokolandó, miért csak telefonon adott interjút. – A szemem rossz – mondja –, nem tudok olvasni, írni. Diktálnom kell. December elején pedig mellhártya-gyulladás kaptam, csont és bőrre soványodtam. Meg kell erősödnöm, addig nem fogadhatom azokat, akik kopogtatnak az ajtaimon. Dolgozom, kár lenne hagyni veszendőbe menni a gondolatokat. Mert az agyam, a harmadik szemem jó. Hihetetlen, hogy miféle fantasztikus erők szálltak meg, de nem úgy, hogy hülye lettem vagy egzaltált. Az ember felejt. Én emlékezni tanultam autodidakta módon. Foglalkoztam kémiával, fizikával, genetikával, bölcsélettel, minden művészeti ággal, táncos, színészi adottságom is volt, s ezek együtt adják az egészet. Kész fogalmazási készséggel születtem, új műfajokat teremttem. A rádiójátékaimat játsszák. Öt filmem ma is fut. Szanzonszövegeket is jegyeztem, a két Karády-filmbe, az Ópiumkeringőbe és a Ne kérdezd, ki voltam címűbe.

Ma is írok, pihenni a versekben vagy a cikkekben szoktam. Két színdarabom van készülében. A könyveim száma százhusz. Ezek közül sokat több kiadásban is megjelentettek. Negyvenegy évig az asztalfióknak írtam, közben persze publikáltam, Pöttös Pannikat, sci-fiket, amelyek azonban valójában pszichodramák vagy olyan utópiák, amelyek azóta valóságossá váltak.

– Nyolc éves koromban jöttem rá az olvasás ízére, arra, hogy ez élvezet, gyönyörűség. Akkor kaptam egy német mondafüzért. Voltak benne erdei részletek, szürke-fehér-fekete rajzok, kis manókkal gomba alatt, olyan mitikus ábrázolások. Úgy éreztem, belehalok, ha nem tudom, mi lett a sorsuk a továbbiakban a manóknak, tündéreknek. S elkezdtem továbbfűzni a történetet. Engem ez a könyv egészen megbűvölt. Mert ha elmentünk nyaralni, s akkor még az volt a divat, hogy nyáron két hónapra kivettünk egy kis szobát, lehetőleg Siófokon, ami is nem szörnyű világváros volt, s mi mentünk az ingyenfürdőbe, gyönyörű, langyos sifonvízbe fürödni a Mariskával, a nevelőnőnkel. Anyám s nevelőapám, Balogh Béla, a filmrendező, dolgoztak, nyáron felvettek vagy tizenöt jelenetet külső helyszíneken egy némafilmhez. Mi, gyerekek, pedig nyaraltunk a Balatonnál. Nos tehát az erdei élményeim ekkor kezdődtek, bár a siófoki ritkás fe-

nyőerdő volt. A sűrűbb erdő az igazi. Amikor beüsztek a lombok alatt a naptallérok, és sötét volt, zöld sötét, nekem az volt az érzésem, hogy lábujjhegyen kell járni, mert csend kell, nem szabad zavarni a fákat azzal, ha valaki behatol. Úgy véltem, ha hirtelen hátrafordulnék, visszakapnák magukat a kismanók a fatörzs mögé. Hihetetlen gyönyörűség, boldogság fogott el, s amikor később foglalkoztam a mitológiával, kedvenc tantárgyam volt egyébként, arra gondoltam, hogy Istenem, minden mítosz és minden mese magva igaz. Át lehet változni patakká, át lehet változni fává. Ezt kipróbáltam a magatartástanomban, nagyon nagy feszültségek idején. Amikor például Hitler uralma alatt a férjemmel együtt kimentünk a Margitszigetre, ahol nagyon nagy öreg fák vannak, több száz évesek is akadnak, lehajlanak az ágaik a gyönyörű ápolat tisztásra. Rettenetes rendeletek voltak érvényben, embereket vittek el, óriási feszültségben éltem, mert nem tudtam kívül lenni az emberi szenvedésen. Ültünk egy padon, és én fölálltam, és ő hagyott. Tudta, hogy bemegyek a tisztásra, mert ott szabadott füre lépni, félrehajtottam azt a nehéz levélfüggőnyt, bálvány volt talán, de biztosan nem fűzfa, s belül zsongó világegyetemhez érkeztem. Odaléptem a redves, nagyon vastag fatörzshöz, három ember nem tudta volna átölelni, s egyszerre úgy éreztem, én most beleoldódom ebbe a fába, amelyik sok száz éve itt áll és nézi a törpe emberkéket, és én elnyugszom ebben a zsongó-zengő világegyetemben. Végtelenül megnyugodtam, átalakultam fává. Valamikor az ősnépek temploma a tölgy volt, s aki megcsontította a fát, az nagyon súlyos büntetést szenvedett. A fa folytatódik a föld alatt, a biomágiában olvastam, hogy nem lehet éles határvonalat vonni az állatok és a növények között, mert vannak növények, amelyek tulajdonképpen statikus állatok, például ilyenek a nikotin gombái: néha úgy viselkednek, mint a mikrobák, eveznek, néha megállnak és növény-szerűen élnek tovább. S a fák gyökerei a föld alatt pontosan úgy tapogatóznak nedvek és tápanyag után, mint ahogy a kígyó vagy a giliszta kúszik.

– Tanítva tanultam – magyarázza önnön módszerét. – Itt a lakásomon fogadtam a növénydekeimet, nagyon titkos és életveszélyes belső emigráció volt. Előfordult, hogy egy évre abba kellett hagynom ezt a tevékenységet, mert az egyik tagunknál, aki akadémista volt, valamilyen okból betette a lábát az ellenség. Találtak egy csomó gépelt anyagot, de szerencsére olyan fogalmi rendszerrel írtunk szándékosan, kicsit rejtve, hogy senki egy bűdös szót nem értett belőle, azt mondták, ez hülyeség. Ez a mi fakultáns rendszerünk az akadémia okkulta, van egy másik, világosabban érthető, később ki is adták. Ez a Smaragd-tábla, a mágikus analógiatan, amelyre nézve nekem nagy öröm, hogy egy fiatal magyar fizikus azért kapta meg a Bolyai-díjat, mert a szem íriszéből, az ideghalók vizsgálatából rájött az analógia-logikára. Fantasztikus felfedezés, kiderítette, hogy, ha az ember föltérképezi ezt a rendszert a szemben, akkor a világmindenségben a mikrovilágtól a makrovilágig elkezdnek kiáltani felénk az analógiák. Hallatlan felfedezés, elszedített az öröm, hogy lám, nem én találtam ki az analógiákat, hanem a természet, kiolvastam belőle. Az ezer éve dodonai zagyaságban tartott Smaragdtábla valójában minden tudomány alapja. Ezek tények, nem vitatkozni kell velük, hanem alázattal továbbkutatni őket.

– Ma már nagyon sokan elfogadják ezeket a tanokat – újságolja Szepes Mária –, s figyelemre méltó, hogy rengeteg fiatal kezd valamiben megkapaszkodni, persze mindenki, pláne, ha önálló gondolkodó, sajátos világméretű alakít ki. Elfogadja egy részét, egy másik részét átalakítja. Ez természetes, mert minden egyéniségnek megvan a maga gátlás- és raszterrendszere. Van, amit be tud fogadni, van, amit nem. De azt látni kell, hogy a legfőbb ellensége ennek a világnak és a világ leggazdagabb embereinek a félelem. Nem tudni, hol, mikor, honnan érkezik a támadás. S a védekezés – minden, az egész Földet és emberiséget fenyegető pusztító veszélyek ellen – egyedül a szeretet lehet.

Fejegyezte: Mátraházi Zsuzsa

A Kairosz Kiadó ajánlata

Kontroll Csoport jelentései

A/5, kb. 180 oldal, füzve, kb. 1980 Ft

A Kontroll Csoport szinte berobbant a köztudatba elfogulatlan és objektív média-elemzéseivel. Megállapításai felkavarták azt az állóvizet, amely beletörődött nyugalommal figyelte eddig, hogy akár lejárató, vaskos hazugságokat is írhatnak a hazánkban tudósító újságírók – minden erkölcsi következmény nélkül.

Szerdahelyi Szabolcs

Hiányzó cölöpök

Ami Horn Gyula életrajzából kimaradt

A/5, 328 oldal, füzve, kb. 2300 Ft

Szerdahelyi Szabolcs, a DEPORT-'56 vezetője évek óta próbálja – akár bíróság előtt is – feloldani Horn Gyula Cölöpök című könyvében rejlő ellentmondásokat. Nyomozása és az időközben e tárgyban született dokumentumok egy korszak és egy jelenség érdekességeire hívják fel a figyelmet, célja nem a lejáratás, hanem a közélet eldurvulásának megakadályozása. A felmerülő kérdések logikusan vezetnek a különböző '56-os sortűzpercek felé is.

Lovas István

Vége

Írások a Horn-kurzus idejéből

A/5, 274 oldal, füzve, kb. 2100 Ft

Az ismert publicista új kötete régebbi írásaiból, a jelzett időszakból nyújt át egy csokorra valót, amelyek vagy tanulságosak, vagy érdekesek, vagy emlékeztetnek dolgokra, de egytől-egyik aktuális kérdéseket feszegetnek.

Bayer Zsolt

Höl a pofátlanság határa? II.

Új moralisták, farizeusok

Fr/5 kb. 120 oldal, füzve, kb. 1600 Ft

A nagyszerű első kötet folytatásaként tesszük közzé az időközben megjelent újabb írásokat, amelyek egyéni hangvételük és aktuális kérdésvetéseik miatt is számot tarthatnak az olvasók érdeklődésére.

Gecse Géza

Állam és nemzet

A/5, kb. 260 oldal, füzve, kb. 1800 Ft

Az ismert rádiós a Tolcsvay-klubban kül- és nemzetpolitikáról beszélgetett vendégeivel, többek között Orbán Viktorral, Habsburg Ottóval, Németh Zsolttal, Tökés Lászlóval, Vajda Mihállyal.

Sajtóklub pénteken

A/5, kb. 300 oldal, füzve, kb. 2800 Ft

Magyarország legnézettebb politikai műsora a Lovas István vezette péntek esti sajtóklub – hetente háromszázezer nézőt ültet a tv-készülék elé. A beszélgetések néha indulatot is keltenek, aminek oka talán a tabu nélküli témaválasztásban, valamint az őszinte szókimondásban kereshető. Az állandó vendégek – Járai Judit, Bayer Zsolt és Bencsik András – és a műsorvezető Lovas István hitvallása szerint létezik még Magyarországon valóban független, nem érdek-vezérelt újságírás. Talán ez is a siker titka. E beszélgetések közül válogattunk egy kötetre valót.

Kairosz Kiadó 1134 Budapest, Apály utca 2/B Telefon/fax: 359-9825

Egyházi könyvkiadás

A Könyvhét tematikus összeállítása 2002. május 2.

A magyar könyvkiadás történetében az egyházi könyvkiadás a kezdetektől napjainkig jelentős szerepet vitt, sajátos tematikája, jellegzetes kiadványtípusai, meghatározó szerzői ma is nagymértékű vásárlói igényt elégítenek ki. A Szent István Társulat más egyházi kiadókkal együttműködve évek óta megrendezi könyves bemutatkozásukat, a Szent István Könyvhetet; a Könyvhétben ehhez az alkalomhoz kapcsolódva jelentetjük meg az egyházi könyvkiadásról szóló tematikus összeállításunkat.

Könyvhét tematikus összeállítás: vallási könyvekről beszélünk.

Tematikus számunk kiváló alkalmat jelent a területen működő kiadók számára, hogy megismertessék szerzőiket, újdonságaikat, aktuális eseményeiket, kiadási stratégiájukat a szélesebb körű szakmai nyilvánossággal.

Hirdetésfelvétel: Könyv Judit, telefon 209-1875, telefon/fax: 466-0703

Lapzárta: április 18.

KÖNYVHÉT

<http://www.webconsult.hu>

- ▶ Arculattervezés, Interaktív honlapok készítése, ◀
- ▶ Internetes alkalmazásfejlesztés, Elektronikus kereskedelem ◀
- ▶ Szaktanácsadás ◀

Telefon: 432-9435, 432-9436, 261-2160

Réz Pállal

beszélget

Nádor Tamás

Rossz nyelvek szerint irodalomról az író, aki nem tud irodalmat írni. Esetünkben ellenpéldába botlunk. Literatúrabistóriája írásmű. Műfordításában író a tolmács: legalább annyi bennük a nyelvi, stiláris lelemény, szellemi játékkedv, kötött szabadság, amennyi az akadémikus pedantéria. Szerkesztőként pedig klasszikus nyugati mérték – a Nyugat szellemisége – vezérli, vagyis személyes ízlést is fölülbíráló minőségigény, szemléleti tágasság és elfogultságot száműző szigor. Hogy ebbe a képletbe miként illeszkedik a kellemes társalgó s egy lezser hazardőr, annak megfejtése olyan talány, amely túlmutat a markánsan bizonytalan sorokon. Jó nyelvek azért azt súgják: emberünkben az agyféltekék emocionális és racionális töltése egyensúlyban van.

– A lexikonok elsősorban irodalomtörténészként jegyzik. Föltüntetve azokat, akikről összefoglaló műveket írt. Vegyük csak Proust-, Voltaire-, Apollinaire-, Szomory-kötetét: a véletlen hozta, vagy vonzódásait, gondolkodásmódját fogalmazta meg általuk?

– Választottjaim mindannyian. Őket javasoltam a kiadóknak, amelyek gondozásában e kötetek aztán megjelentek. S azokról írtam, akik meghatározták szemléletmódot, kis túlzással: az életemet. Proust „időjátékait” igen érdekesnek találtam. Voltaire-nek a sorsa, sajátos gondolkodása vonzott. Apollinaire-nek nagyon modern és különös költészetfelfogása, és persze az élete. Szomoryban póz és valóság viszonyát elemeztem, kivált, mivel e ketősséggel például Füst Milán vagy Petri György esetében személyesen is találkozhattam. Kosztolányit eszmélésemről tisztelettel és rajongva olvastam. Szerencsém volt: azokról írhattam, akikhez amúgy is „belső közöm” volt.

– Szakmai rubrikázók szeretnek éles határvonalakat húzni az írók műfajai, műnemei közé. Jomagam olvasmányként olvastam az ön könyveit. Mennyire érezte munkáját eredeti megállapításra kötelező tudományos feladatnak, s mennyire írói alkalomnak?

– Valószínűleg az irodalomtörténészeknek, a fordítóknak, a szer-

kesztőnek s az íróknak vagyok valamiféle öszvére. Erre mutathat, hogy amikor első, Proustról írt kis könyvem elküldtem Örkény Istvánnak, levelet írt, amelyben azt kérdezte, miért nem írok regényeket. Regényt nem írtam azóta sem, de könyveimben főként az írók alakjának megrajzolására törekedtem, s ebből „vezettem le” a műveiket. Mert elsősorban a személyiségük érdekelt. Szemben azokkal, akik úgy vélik: az irodalomtörténészeknek csak a száraz tényeket kell szemügyre vennie, és úgy írni róluk, ahogyan a természettudományok művelői vizsgálják tárgyakat. Hát erre én képtelen vagyok. Ami az „eredeti” megállapításokat illeti: Proustról, Apollinaire-ról már „ezer” könyvet írtak előttem, más céloom nem lehetett, mint összefoglalás, a magam szemszögéből. Voltaire harcát a hatalommal, cenzúrával talán olyan hangsúlyokkal közvetítettem, hogy ezt a könyvet parabolisztikusan is olvashatták az 1970–80-as években. Szomoryról előttem csak Kellér Andor írta meg Író a toronyban című remek kis könyvét. Filológiai és sok egyéb tekintetben itt elődom nem volt. (Utódom sincs, azóta sem.) És mindig olvasható írásokat igyekeztem kiadni a kezemből. A szakszerű szövegnek nem kötelező összetevő eleme a fűrészpör.

– Alkotó erejének zömét szerkesztői munkára áldozta, amit, gondolom, egyáltalán nem érzett áldozatnak. Mi adja e tevékenység érdekességét, izgalmát, netán szépségét? Talán a filológiai bogarászt követő felfedezés öröme, a ritka heureka?

– Eötvös-kollégistaként professzornak, vastag irodalomtörténeti monográfiák szerzőjének készültem, de kizártak a kollégiumból, az egyetemet aztán levelező tagozaton végeztem el. Könyvkiadóhoz kerültem, így több mint ötven éve működöm szerkesztőként. Javarészt élő szerzőkkel dolgoztam. Ismerhettem még a Nyugat utolsó nemzedékének néhány rendkívüli alakját: Füst Milánt, Tersánszkyt, Nagy Lajost; s az utánuk következő nagyokat: Szabó Lőrincet, Déryt, Vas Istvánt, Weörest. Majd kortársaimat: Juhász Ferencet, Nagy Lászlót, Petrit. És sajtó alá rendezhettem néhány nagy francia író műveit. Jelentős magyar szerzők munkáit gondolva kapcsolatunk – kocsmában, kávéházban, egymás otthonában – főként beszélgetésekből állt. Nyelvhelyességi gondok nemigen akadtak, legfőképpen elírásokra vonatkozó apró észrevételekre volt szükség. (Ilyen még a „flaubert”-i műgonddal dolgozó Déryvel is megese.) Nemzedéktársaim pedig, ha hasznosíthaták észrevételeimet, talán a következő munkájukban. Ami Kosztolányit illeti: huszonhat művét szerkesztettem, huszonhat éven át. Sok mindent újságokból, inen-onnan valóban elő kellett bányászni. Ám az a felfedező, gyűjtő és filológiai munka nehéz és szép feladat volt. Káprázatos minőségi és mennyiségi teljesítmény, amit a mindössze ötvenegy esztendő megért Kosztolányi alkotott. S egy korjellemező pikantéria: az egyforma kötésű köteteket „kulturpolitikai” okokból nem jelölhetjük életműsorozatként.

– Lustálkodásra sok ideje aligha lehetett, hiszen vagy félszáz könyv fordítójaként is jegyzik. Egyforma műfordítói elvek jegyében fordított egy életen át, netán módosított módszerrel szemléletváltozása okán, vagy az adott szerzőkhöz igazodva?

– Nem szeretem a teóriagyártást, így hát műfordítói tételeim sincsenek. Először rossz regényeket, tanulmányokat fordítottam,

hogy szerény jövedelmemet némi mellékeresettel kiegészíthessem. Idővel megválgothattam írómat. Semprun A nagy utazása – amelyet már én javasoltam – volt az első igazi siker: ezt úgy hiszem, megfelelő minőségben tolmácsoltam. Műfordításaim negyede-harmada lehetett „szerelemi” alanyom-tárgyam. Keveset fordítottam németből, többet románból (mert Erdélyben születtem), és – francia szakos lévén – a legtöbbet franciából. Köztük például Saint-Simon herceg nyolcezer oldalas emlékiratainak nyolcszáz oldalas válogatását és Voltaire, Stendhal, Renan, Gide, Malraux, Sartre, Yourcenar, Kundera műveit. Ragaszkodva az eredeti szöveghez, annak stílusához, atmoszférájához, s lehetőleg úgy, hogy magyarul is élveztes (netán egyenértékű) olvasmány legyen. A nagy írók olykori markáns „lomposágát” is megőrizve.

– Ismeretes: ön a Holmi című irodalmi folyóirat főszerkesztője. Ezt sokan a Nyugat mai utódaként olvassák, mivel úgy tetszik: szerkesztését egyedül a minőségigény vezérli. Meg talán az, hogy szerzői nem provinciálisak...

– Indulásunkkor, a rendszerváltás idején valóban a Nyugatra „es-kedtünk”. Abban a tudatban: jó lenne legalább a bokájáig érniük. Ez nem sikerült. Akkoriban ugyanis jobb volt a magyar irodalom, mint manapság. Elég csak Ady, Babits, Kosztolányi, Füst Milán, Szomory, Szép Ernő, Karinthy, Tersánszky, Nagy Lajos nevét említeni. És utólrhetetlen Osvát Ernő is persze. Csupa kombattáns fiatal, az akkori konzervatív-reakciós Magyarország ellenében. Most is vannak igen jó írók, de az egykori gyönyörű lendületet nem lehet megismételni. Más jellegű a feszültség is. És a mai írók – a korábbi kötelező ideologizálás, átpolitizáltság után – mellőzik a politikát. A Holmi igen tágas körből válogat, lehetőleg mennél jobb minőséget. Ám abban nem vagyok bizonyos, hogy utódaink folyóiratunkból megismerhetik korunk Magyarországot. Legfőképpen megismerkedem: igazi író, írást nem mellőzünk, nem „szalasztunk el”. Elkezdjük, ahogyan elkezdtek, tizenhárom éve csináljuk, ez lett belőle. Én meg hetvenkettedik éve vagyok, és ez lett belőlem.

Úgy döntöttem, minden nevet elhallgatok. Részben, mert sokan még élnek. Részben, mert sokan meg már nem. Öngyilkosok lettek, infarktust kaptak, halálra itták magukat, elvitte őket a rák, de tudjuk, végsősoron a rák is pszichoszomatikus betegség. Aki ezen a pályán élt és meghalt, mind a szakma halottja. Áldozat, mártír, hősi halott.

A film körül mint író, dramaturg több mint negyven esztendő töltem el, ebből főállású filmgyári alkalmazottként huszonhatot. Láttam egyet-mást. Leginkább azt, hogy volt, aki évenként csinálhatott egy filmet (olykor kettőt is), volt, aki öt-nyolc évenként került műterembe. A film drága művészet. Sok pénz csak sokért adnak. Úgy értem, sok hitszegésért, árulásért, aljasságért, önfeladásért vagy mások földeléséért. Esetleg eladásáért.

De jobb, ha erre nem gondolunk. Nézzük vegytisztán csak a tényeket. Műalkotást csak könnyedén lehet létrehozni. Játékosan. Hisz a mimézis játék. Megdöglenni csak az igazságért szabad, az ábrázolás igazságáért, aki abba rokkant bele, hogy a lehetőségek küszöbéig eljusson, az már felhasználta az alkotó energiáit, mire a munkába belefoghatna.

Tessék elképzelni: harminchárom éves korában végre elfogadják a rendező első, vért

izzadva összekalapált, ezerszer visszadobott, újra és újra átírt, tizenöt gyáva filmelhárító csinovnyik instrukcióival eltorzított forgatókönyvét. Az ilyen rendező, ha végre szabadul a műterembe, iszonyú görcsös már. Aki öt-nyolc évenként csinálhat filmet, az az eggyel (ki tudja, nem az

gya, minden esetben a világ egészéről mutat föl szemléleti egészet, vagyis eo ipso totális, nem, mert akkor azt is tudná, hogy a legegyszerűbb, könnyedén előadott történetben is benne van az EGÉSZ.

De nem tudja.

És még nem beszéltem a nyomasztó felelősségről. Te-

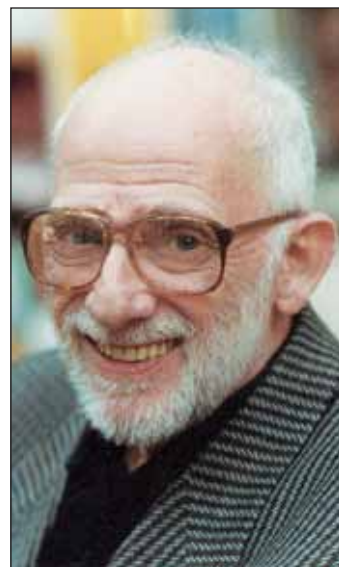
Kertész Ákos Tűzön nincs átkelés

egyetleneggyel, amire megbízatást kaphatott) mindent el akar mondani.

Mindent, amit az univerzumról, az emberről, a társadalomról, a politikáról, a bűnről és az erényről, a tisztességről és a becstelenségről, a szerelemről és a szexről, a szegénység méltóságáról és a pénz hatalmáról, az Istenről és a Sátánról tud vagy tudni vél. Aki egyetlenegyszer végre megkapta a rendezés jogát és a joghoz az elfogadott költségvetést, az mindezt egyenként és egymás hegyén hátán, tárgyyszerűen és külön-külön el akarja mondani, ki akarja fejezni, ábrázolni akarja, föl akarja mutatni, mert ebben a rémületben nem gondolhat arra a szerencsétlen alkotó, hogy a művészet, bármi a tár-

gyuk föl, bukik. Most az a kérdés, kinek a bizalmát veszíti el általa. Mert csak az ülepek cserélődnek, a székek nem. És a székek determináltak és magukhoz asszimilálják az újabb és újabb ülepeket. Ezért mondom, nem mindegy, kinek a bizalmát veszíti el a bukott rendező, mert az ilyen bizalomvesztés a székek változatlanága folytán hetediziglen öröklődik. Van, aki egyetlen bukással egy életre elvágja magát. Van, aki sorozatban megbukhat minden filmjével, mindig újra és újra bizalmat szavaz neki a hatalom.

Ezek a régi filmes tapasztalataim természetesen egy gyakorlatában pragmatikus, ideológiájában mélységesen irracionális és anakronisztikus hata-

lomnak a kampányeseményeként megnyitott Nemzeti Színház, és a kampányszimbólummá lefokozott Madách-előadás kapcsán jutottak eszembe. Ilyen politikai nyomás alatt csak görcsölni lehet, alkotni nem. Ebben a légkörben esztétikum nem jöhet létre, csak politika. Aki a legpesszimistább magyarnak a világszínvonalú filozófiai drámai költeményéből választási show-műsort csinál, attól semmit ne kérjen számon a műkritika. Azt, ha a lelke mélyén maradt még valami benne az egykori művészből, csak szánni lehet.

Különösen, ha az egész Tragédiából csupán egyetlen gondolatot bírt megjegyezni: „Csak hódolat illet meg, nem bírálát”.

Leipziger Buchmesse Magyar szerzők Szászországban

■ A könyves szakma, az írók és olvasók hagyományos tavaszi ünnepe a lipcsei „Buchmesse”. Idén március 20-án, 27 ország részvételével nyitotta meg kapuit a Szász Szabad Állam könyvvására. Az 1900 kiállító között szép számmal voltak magyar kiadók is. A nemzetközi és német irodalmi, politikai élet főszereplői előtt ketten tartottak ünnepi beszédet Lipcsében: Julian Nida-Rümelin a kulturális tárca államminisztere és Kon-

rád György író, a Berlin-Brandenburgi Művészeti Akadémia elnöke. A négynapos program kapcsán leszögezték, hogy noha a minőség és nem a mennyiség a lényeg, örömteli tendencia, hogy 2001-hez képest 4 százalékkal nőtt a „Leipziger Buchmesse” kiállítóinak kvótája és töretlen az olvasás szeretete. Az elkövetkező három esztendőben is biztosított – az 1991-ben életre hívott – „Lipcse olvas!” elnevezésű fesztivál anyagi

háttéré, melynek fősponzora továbbra is a – Magyarországon szintén aktív – güterslohi központú Bertelsmann Club. A világviszonylatban is egyedülálló irodalmi fesztivál 2002 tavaszán újabb rekordot döntött meg. A 12 évvel ezelőtt másfélszáz fővel startolt keretprogramnak idén 1200 résztvevője volt: kiadók és alkotók. A mintegy ezer felolvasással, pódiumbeszélgetéssel tarkított „Leipzig liest!” fesztiválon hazánkat Esterházy Péter, Darvasi László, Parti Nagy Lajos és Földényi F. László képviselték. Ez utóbbi, József Attila-díjas író a könyvvásár befejeztével, március 25-én a berlini Collegium Hungaricumban tartott irodalmi estet. A magyar kortárs szerzők népszerűsége töretlen Németországban!

Mogyorósi Géza – Németország

Hivatalos hazugságokat, vagy semmit

■ Minél több a baj egy országban, vezetői annál kényesebbek az országimázsra. Ami belső nehézségekre utal, abból jobb, ha semmi sem szivárogo ki a határon túlra. Így volt ezzel annak idején például a náci Németország, és a világ elképzelni sem tudta, milyenek lehetnek ott a hétköznapiak, csak sejtette, hogy semmi esetre sem olyanok, mint a nyugati demokráciákban, kíváncsinak viszont kíváncsi volt rá. Már csak ezért is érdemes volt egy mágára valamit is adó újságnak, rádióállomásnak saját tudósítót tartani Berlinben, ráadásul Hitler folyamatosan gondoskodott arról, hogy Németországról mindig legyen mit mondani. Anschluss, Csehszlovákia vagy Lengyelország lerohanása, védekezésre képtelen kis államok megszállása, Franciaország térdrekenyszerítése; a lényeg mindig az volt, hogy a világ érezze: addig nem lesz nyugalom, amíg a náci jól nem laktak. Ebben a helyzetben küldte Berlinbe az amerikai CBS rádiótársaság William L. Shirer, aki két éven át: 1938 őszétől 1940 őszéig (furfangosan, szívósan és szilárd jellemmel) el is látta ezt a feladatot.

Szerencsére mindaz, amit az amerikaiak akkor hallhattak tőle, fennmaradt és most kötetbe gyűjtve nálunk is megjelent Kállai Tibor fordításában. Semmi bajom a memoárokkal, de értékükből gyakran levon, hogy akkor íródnak, amikor már ismert az események végkifejlete s ez (a szerző szándékától függetlenül) módosít a leírás arányain, hangsúlyain, néha tartalmán is... Shirer tudósításainak kötete azonban olyan ritka dokumentum, amely a történetekkel egyidejűleg készült, azt örökítette meg, ami és amikor végbement. Rögzíti továbbá, hogy a benne érintettek mit gondoltak az eseményekről, s ezzel szemben mit akartak róla elhitetni a világgal.

Shirer a munkájáról olyan elveket vallott, amelyek ma is a

tudósítók szakmai és etikai kódexének alapját képezhetnék. „Nekem nem az a dolgom, hogy ide-oda szaladgáljak Európában ezekben a sorsdöntő napokban – mondta 1939. április 23-án – s aztán az erre vagy arra az országra vonatkozó magánvéleményemmel és előítéletemmel raboljam az önök idejét vagy azt fejtegessem, hogy melyiknek van igaza és melyiknek nincs”. Bonyolította viszont a helyzetet, hogy amit mondott, nemcsak a tengerentúlon hallgatták, de ellenőrizték a náci is. Föl volt adva a lecke: jusson a világ tudomására mindaz, amit a németek szépitni vagy titkolni szeretnének, ám ők maguk ne vegyék észre, hogy miről szolt a mese, vagy ha észreveszik, ne tudjanak belekötni. Shirernek ebben leginkább az értékrendek különbözősége volt segítségére: az, hogy amit a nyugati demokráciák barbár, antihumánus, szégyellnivaló dolognak minősítettek, az a náci szemében felsőbbrendűségük, heroizmusuk, erejük, önfeláldozásuk bizonyítéka volt. Ezért tehette meg sokszor, hogy a náci lapokat idézze, amelyek – például a Csehszlovákia lerohanását lélektanilag előkészítő hetekben – önfelédten írták, amit írtak. A Deutsche Allgemeine Zeitung 1938. szeptember 19-iki számában például talált egy kéthasábos vezércikket „Banditák” címmel. A lap főszerkesztője írta, és Shirer mindössze ennyit fűzött hozzá: „Eloolvastam: a csehekre érte”. Beleköthetett ebbe a cenzúra? Hiszen a cikknek valóban ez volt a címe és szerzője tényleg a csehekre értette. Azt viszont a náci sajtóellenőr nem számíthatta ki, hogy Shirer hallgatói számára korántsem evidencia a csehek „banditasága”, tehát lehetséges másféle értelmezés is. Shirer „trükkjei” közé tartozott, hogy úgy tett, mint aki nem táplál se szimpátiát, se ellenszenvet a világban farkasszemmel néző ellen-

felek iránt, ambíciója csupán annyi, hogy a tényekről számoljon be. Más kérdés, hogy a tények ismertetése minden kommentárnál kompromittálóbba egy olyan ország számára, mint amilyenből ő tudósított.

Mindazon túl például, ami hivatalosan a tudomására juthatott a Führer beszédeiből, a náci lapok közleményeiből, a sajtókonferenciákon elhangzott diadaljelentésekből, Shirer, mintegy mellékesen, a száraz, de fontos dolgok „színezése” végett időről-időre sort kerített mindennapi apróságokra, személyes érdekűnek tetsző epizódokra is. Számunkra már ezek az etűdök majdhogynem a legsokatmondóbbak. Előadja például mindazt, amit a hivatalos Németország a közellátás zavartalanlásáértől kifelé hirdet, de az 1939. szeptember 16-iki tudósításba beleszövi, hogy a fűszeres csak akkor hajlandó eladni egy doboz szardíniát, ha rögtön ott a boltban felbontják. Mert csak így lehet elejét venni „a készletfelhalmozásnak”. Máskor arra tér ki, hogy az újságok szerint „az iskolás lányokat ma arra kérik, a fésülködés után a fésűben maradt hajcsomókat adják le az iskolában, mert a begyűjtött hajból nemezt készítenek” (1940. május 8.). A hallgató (azazhogy most már az olvasó) egyetlen ilyen konkrétumból is képes kirakni az 1939/40. év német hétköznapijainak mozaikképét. Shirert, mint fontos ország rádiójának a képviselőjét, elviszik a lengyel hadjárat „hősei” közé, hadd ismerkedjen velük: a német propagandaszervek biztosra veszik, hogy a találkozás csakis pozitív benyomást kelthet. „Tizennyolc, tizenkilenc, húszéves fiúk, akik úgy beszélnek lengyelországi sikereikről, az általuk művelt rombolásról, ahogy a korukbeli fiatal emberek szoktak odahaza eldicsekedni, hogy mi csoda remek gólt rúgtak a szombati meccsen” – ez Shirer élménye az 1939. október 13-iki tudósítás szerint. Többet tudunk meg belőle a németek háború alatti mentalitásáról, mint kötetekre rúgó lélektani elemzésekből.

Idővel azonban, a háború előbbrehaladtával Shirer számára is egyre nehezebbé vált az elfogulatlanság látszatának fenntartása. Őrzi ugyan az álcát, hogy csupán tényeket közöl, de már az is árulkodó, hogy milyen tényekről mennyit beszél. Amikor a németek elfoglalják Franciaországot, meglepően sok szót szentel ama jelenet leírásának, amikor Hitler elolvassa az 1918-as német fegyverletétel emlékére állított oszlop feliratát: „Azok a szabad emberek győzték le, akiket megpróbált rabságba dönteni”, mármint „a gögös német birodalom”. Ennek a júniusi epizódnak aztán a július 30-iki tudósításban folytatása is lesz: a filmhíradóban látja azt a jelenetet, amint a Hitler által sérelmesnek érzett emlékoszlopot „a robbanás darabokra tépi”. Nincs kommentár, az ilyesmire mondták a rómaiak: „Sapientia sat”.

A „kevés szóból” azonban nemcsak Shirer tengerentúli hallgatói értettek, hanem a németek is. 1940 nyarától egyre több a cenzúra törlésének áldozatul esett passzus a szövegben. 1940 őszén Shirer el is hagyta Berlint. Hazatérése után mondta el, milyen körülmények közt készültek utolsó tudósításai: „Ott áll mellettem egy új cenzor, és figyel még a hanghordozásra is, az íróniára, a szünetekre és minden egyéb... Már semmi lehetőség nincsen csak egy kicsit is objektív rádiótudósításokra. Vagy a hivatalos hazugságokat mondom, vagy semmit”. Azt pedig már a magunk tapasztalatából is tudjuk, hogy a hivatalos hazugság legfeljebb a vélt országimázsunk jó, de a hazafisággal, vagy az újságírói becsülettel még csak köszönő viszonyban sincs.

William L. Shirer: „ITT Berlin” – Rádiótudósítások a náci Németországból
Magvető, Bp. 2001, 408 old, 2800 Ft.

Írófaggató

Nádra Valéria megkérdezte

Bratka Lászlót

BRATKA LÁSZLÓ (1949) költő, műfordító Budapesten született, előbb textiltechnikusi végzettséget szerzett, majd 1982 és 86 között tibetológiát tanult a Körösi Csoma Társaságnál. Oroszból fordít, szabadfoglalkozású író. Munkásságát eddig 1996-ban az Év Könyve jutalommal, ugyanebben az évben a filmszemle legjobb forgatókönyvírói díjával, valamint 1997-ben Wessely László-díjjal ismerték el.

– Versei először a Ne mondj le semmiről című, 1974-es antológiában keltek komoly feltűnést – aztán, meglepetésre, hét évnek kellett eltelnie, mire megjelent az első önálló kötete, a Verseim idegen tájban. Ez a hét év azt sejteti, hogy meglehetősen nagy lehetett a Bratka-versekkel szembeni ellenállás. Könyvéről a fiatalon elhunyt, szigorú kritikus: Hekerle László írta le, hogy egyfelől „hagyománytalan”, és legjobb darabjaiban „polifonikus”, másfelől viszont „nagyon egyenletlen”. És következett újabb tizennégy év szünet a második, 1992-es kötetig. Az áttörés volt nehéz, vagy belső bizonytalanság okozott ekkora kihagyást?

– Verseimmel szemben megnyilvánuló ellenállást nem éreztem. Annak, hogy ilyen ritkán jelentek meg könyveim, egyszerűen az az oka, hogy keveset írtam, csak ennyire éreztem belső készletet. Közel harminc év termése előtérbe került, megjelent, és a hatodik, kéziratban lévő könyvben. A legjobb lapok, folyóiratok többségében végig publikáltam, de ez csak jelenlétet, évi 8-10 írást jelentett, ennek többszörösét is szívesen fogadták volna. A verseim keltette kezdeti feltűnés időszaka után – amikor rövid ideig még inspekciós fenyegetésként is működtem –, csökkent az irodalomban való jelenlétem. Ebben a kevés publikáció mellett az is szerepet játszott, hogy az írást meglehetősen naív módon a műzsa csókjától való megrészegülésnek, a műzsával való gyermeknemzésnek képzeltem, és nemigen törődtem vele, hogy a gyerekről gondoskodni is kell, azaz el kell végezni az írói karrier építésének, karbantartásának nagyon is hétköznapi aprómunkáját.

Hekerle Laci – akinek korai halálát a magyar irodalom pótolhatatlan veszteségének tartom –, rövid bírálatát, bár jobbkat, sőt nagyon jókat is kaptam, fontosnak tartom. Ő mondta ki a verseimmel, költői világommal kapcsolatos egyik legfontosabb kifejezést, a polifóniát, hogy írásaim összességében egyenrangú elemként jelennek olyan jelenségek, mint az avant-

gárd, a nyelvi mágia, a transzcendens fogékonyság, a magyar kulturális hagyomány, távoli, egzotikus kultúrák hatása, a hétköznapi valóság. Egyenletlennek valószínűleg azért találta első kötetemet, mert még nem volt nyilvánvaló, hogy melyek az állandó, marandó, és melyek az esetleges motívumaim, szólamaim.

– A rendszerváltás óta kötetek többé-kevésbé folyamatosan követik egymást. A mohóság hajtotta, a titkok szomszaga című könyve óta úgy érzem, Önben roppant erős, talán domináns is a szatirizáló hajlam, a groteszk iránti vonzalom, de mintha egyre inkább a próza irányába haladna, amit 2001-ben megjelent kötete, a Felhős is megerősíteni látszik. Nem gondolt még arra, hogy egy összefüggő, nagyobb epikai műben, mondjuk regényben ez a fajta világlátás, ez a nyelvi gazdagság még jobban érvényesülne?

– Az utóbbi időben valószínűleg azért jelennek meg gyakrabban az írásaim, könyveim, mert „benőtt a fejem lágya”, és rájöttem, hogy az irodalom mindennapos kemény munkát is jelent.

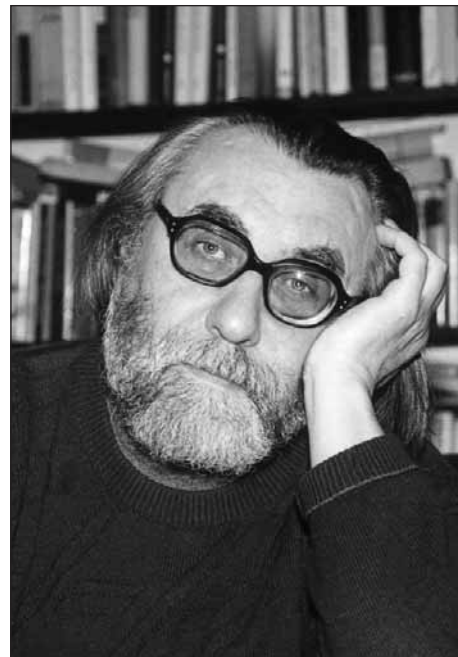
Korábbi könyveimben szerepelnek szövegük szerint prózai, de a megszólaló attitűdje alapján költői írások. A Felhősben ez az attitűd már szinte az anekdota-mesélő attitűdje. Remélem, hogy előbb-utóbb hosszabb prózai művet is írok.

– „Helyettem írták”-szerű könyveket fordítok oroszról – olvasom egyik könyve borítóján. Remek Jerofejev-művek, Nabokov és Pelevin-átültetések (és még sok minden más, egyebek közt az 1997-ben kapott s a fordítói munkát elismerő Wessely László-díj) jelzik, hogy Ön nem kényszerű penzumként fordít, hanem szenvedélyes szerelmi viszonyban áll az orosz irodalommal és történelemmel. Jó lenne tudni, hogyan is kezdődik egy ilyen intim kapcsolat valakivel, aki nem orosz szakos egyetemistaként ismerkedik ezzel a kultúrával?

– Most már nagyképűnek, vagy naivnak tartom azt a „helyettem írták”-kommentárt, de valóban rendkívüli örömet jelent számomra, hogy a klasszikus és modern irodalom nagy műveivel, íróihoz közöm lehet ilyen módon.

Húszas éveim elején jártam, amikor megjelent Bulgakov A mester és Margarita című könyve. A regény hatására határozottam el, hogy oroszfordító leszek. Kemény nyelvi stúdiumokat végeztem és szorgalmasan forgolódtam Magyarországra áttelepült oroszok társaságában, aztán lassan a fordítás szakmai fogásait is elsajátítottam.

– Több filmfesztiválon is sikert aratott, itt-hon díjat is hozott Gothár Péter filmje, a Hagyjállógva Vászka... Alapját egy szovjet lágermese adta, amelyet Ön „magyarított”,

ahogyan írta A szy földrajza című, zuglói antológiában, ahol a szöveg (a 2000 című folyóirat 1994-es közlése után) újból megjelent. A szöveg valahogy többet sejtet, mint pusztán „magyarítást”, hiszen képi-nyelvi világa erősen azonos kötetek apokaliptikus és szarkasztikus, tobzódóan gazdag világával. Nem inkább Bratka-mű ez végül is? Vajon a mesénél szükségképpen bővebb filmforgatókönyvben Önnek mekkora része volt? Ritka az olyan szerencsés kapcsolat író és filmrendező között, mint ebben az esetben, amikor a jelek szerint Gothárral azonos nyelvet beszélnek – lesz-e ennek folytatása is?

– Nagyon nehezen tudok történeteket, cselekményt kitalálni, ezért az olyan orosz elbeszéléseket, amelyeket analóg kulturális, nyelvi rétegek híján képtelenség lefordítani, a régebbi irodalomban bevett módon átírom, magyarátom, „bratkásítom”. A Hagyjállógva Vászka... is így született. Úgy érzem, hogy már az én művem, viszont az is igaz, hogy megfilmesítéskor a légermesét lejegyző Lev Gordon örököseinek jogdíjat kellett fizetni.

Gothár elolvasta az írást, és elhatározta, hogy megfilmesíti. Az „összetanakodásunk” után időnként szólt, hogy ezt, vagy azt kellene még hozzáírni, többször az enyémtől megkülönböztethetetlen szövegei is belekerültek a film szövegébe. A látványt, a képi világot ő teremtetted. Ezzel az egy filmmel véget is ért az együttműködésünk. Időnként másoknak is eszükbe jut, hogy valamelyik írásomat dramatizálják, de eddig még nem jött össze a dolog.

– Végül még egy kérdés, amely igazából kettő: mi készül a műfordító és mi az író műhelyében?

– Eddigi műveimből válogató és kötetnyi új írást tartalmazó kötetemet állítom össze, amely reményeim szerint a 2003-as könyvhétre jelenik meg. Az elmúlt két évben Viktor Pelevin négy könyvét fordítottam le, közben félretettem más írók feltűnő elbeszélését, most ezeket fordítom folyóiratok számára.

Nemzetkaraterológia

Tarjána Tamás félcédulái

■ A cím nem sajtóhiba, legalábbis e sorok fölött nem, s azt hivatott érzékeltetni, hogy a művészet: küzdősport. Olyan – fegyvertelen – harc (is), amelynek viadal mivolta néha megüli, csatateré változtatja az alkotás terepét: de mert a többekévesbé rokon individuuumoknak tételezett közösség (József Attila szavával: a „közös ihlet”), a nemzet általában nem ezt az ádázabb arculatot kívánja az utókorra örökíteni, sokszor a művészet harcait is „békévé oldja az emlékezés”.

E sorok írásakor mindössze négy napja annak, hogy megnyílt a Nemzeti Színház. „Félúton” járunk az első és a második premier, a magyar irodalmi és a világszínházi tradíció (Az ember tragédiája és A vihar) között. Dúl a pro és kontra vita: kellett-e Nemzeti Színházat építeni, s éppen nemzeti színházat kellett-e építeni? Szép és korszerű, vagy csúf és idejétmúlt-e az épület? Felszínesen eklektikus vagy ötletgazdagon elegyes a Madách-bemutató? Ha nem is mindenkit, de igencsak sokakat érdekelnek e kérdések (számos könyvtárból ellopják a napilapoknak azokat az oldalait, melyeken elvi, építészeti vagy színházi kritika formájában foglalkoztak a színháznyitással). Feltétlenül elismerés illeti a kezdeményezőt – a Korona Kiadó műhelyét – és a kivitelező csapatot – Gajdó Tamás összeállítót, Elsässer Klaudia szerkesztőt, Biró Mária könyvtervezőt –, hogy a Nemzeti aspektusából kiélezett jelenben egy méltóságteljes múlt- és jövőorientált albummal léptek a nyilvánosság elé. A Nemzeti Színház emlékkönyvnek ugyan egyben problémája, dilemmája is, hogy a jelen disputáiból kikapcsolja magát, ám amit vállal, azt kitűnően teljesíti. A nemzeti teátrum 165 évéből átfog egy bizonyos szakaszt. Minden nagy fejezetben mást (sajnálatos, hogy nincs tartalomjegyzék!). Az örök Nemzeti Színház címűben a nemzeti színház szókapcsolat első, 1839-es papírra vetésétől – illetve persze a Pesti Magyar Színház 1837-es megnyitásától – a Nemzetiként számon tartott Népszínház-épület felrobbantásáig tart a pásztázás. A

Nemzeti Színház örökös tagjai fejezetben a társulat „első évszázadának” nagyjai kapnak portrét (tehát nem csak ennyi örökös tagja volt és van a Nemzetinek: az élők pedig nem a Nemzeti tagjai, hanem a mai Pesti Magyar Színházéi, általában – hiszen a Nemzeti Színháznak egyelőre nincsenek is tagjai. Ebből fakadóan a nemzeti színházi örökös tagság manapság bizonytalan jogállású cím). Az ember tragédiája a Nemzeti Színházban az 1883 és 1983 közötti interpretációk összefoglalása (a kerek százas szám bűvöletében indokolatlanul leghagyva Ricard Salvat 1994-es rendezését, amelynek pedig – utólag látszik – sokkal több köze van Szikora János 2002-es reprezentációjához, mint bármely korábbi fővárosi Tragédia-színrevitelnek). A könyv tehát olyan színház-történeti hosszmetset, amely óvakodik elérni a jelenig (a Nemzeti 1964 utáni hajlékairól nem ejt szót, az örökös tagok közül részben önkényesen választ stb.), de az „Apám, mi ház ez, melybe most megyünk?” zárófejezettel, Siklós Mária tervezőnek – „a Nemzeti színház megalkotójának” – „képzeltbeli sétájával”, épületbemutatóval azt a jövőt intonálja, amely 2002. március 15-én, nem minden disszonancia nélkül éppen elkezdődött.

A pompás kép- és dokumentumválogatás folytán az album mindazon érdeklődőknek – és a Nemzeti sorsával, történetével hivatászerűen foglalkozóknak: iskoláknak, múzeumoknak, kutatóknak és másoknak – nagy kincs, akik a jelzett tényeket, behatárolódásokat sem felejtik ki a számításból. Gajdó Tamás a legbeszédesebb vallomások, szemelvények, dokumentumok, festmény- és fényképreprodukciókat vonultatja fel. Látható színház-alaprajz az 1836. február 13-i Füllértárból: 1860 körül nyomtatott Nemzeti Színház-kártyalap: Paulay Ede gárdája legyezőre pingálva: Jókainé Laborfalvi Róza a férje miatt kigúnyoltan, elrúttva (majd matrónaként); Bajor Gizi sok alakban: színlapok, próbafofók, jelmeztervek – minden, ami egy gyönyörű, elegáns kötethez

kell. Vonzó az adatpontosság, a szakmai figyelem is (szépséghibák azért akadnak. Gobbi Hilda nem 1983-ban, hanem 1988-ban hunyt el stb.). A kiadvány egy már eddig is tekintélyes, a Nemzeti Színházat valamely kivételes alkalomból tárgyazó albumsorba illeszkedik – az egyik legszebbként és – a csonkaságok ellenére is – eddig a legösszegzőbb módon (s ugyanúgy mögöttes megfontolásoknak is engedve, mint valamennyi elődje).

A maga módján – 33 esztendőnyi létevel, majd utóéletével – nemzeti intézmény volt (s mint az e címen remélt „újraindítási” kísérlet visszhangja és eredménytelensége mutatta: az is maradt) a Nyugat című folyóirat. Gajdó Tamás mint monográfus úgy mutat be egy tollforgatónak is elsőrangú színházi embert, hogy több fejezetben is foglalkozik a Nyugattal. Az új színpad művésze – Bárdos Artúr pályaképe, 1900–1938 című kötet (Theatron könyvek – Veszprémi Egyetemi Kiadó) máris bőségesen feltárulkozó út-törő érdemeit, biztos szakmai felkészültséggel előadott téziseit majd akkor lesz módunk igazán értékelni, ha a mű végén (a jól kezelhető Függelék előtt) ígért Színházművész színház nélkül című dolgozat, a pályakép folytatása is megjelenik. Ezért – a könyv illusztrációs sokszínűségét, tárgyegének jó struktúráját, a tárgyilagos kifejtést nem feledve – csak jelezzük, hogy a főtéma, a Bárdos-életmű mentén milyen érdekes melléktémák nyílnak meg. Balázs Béla A kékszakállú herceg vára című misztériumát 1910-ben négy avatott bírálóból három nem javasolta előadásra a Nemzetiben (csak Alexander Bernát mondott igent). 1913-ban a Nyugat matinéra tüzte ki a művet – ezért, de nem első kiszemelteként kapott szerepet a rendező Bárdos –, a várható anyagi veszteséget eleve a szerzőre hárítva. Balázs Béla előbb létfontosságúnak ítélte karrierje szempontjából ezt a megjelenítést, majd naplójában tudni se akart róla. Hiába festette a diszletet Gulácsy Lajos (egyetlen éjszaka alatt), ha az majdnem összedőlt. Bárdos – vagy inkább Balázs – egy reflektortól remélt világitási varázslatát az ügyetlen fénymester tette tönkre. Ahogy Gajdó írja a nagy erőket (így a Thália Társaság művészeit) felvonultatató vállalkozásról: „A szereplő színészekkel

egy átlagos színművet tíz nap alatt be lehetett volna állítani, a két Balázs-misztérium azonban a Thália Társaságot és az Új Színpadot megjárta művészeknek is nehéznek bizonyult” (a másik darab A szent szűz vére volt).

A magyar és az európai színház-kultúra, valamint a Nyugat 1908, az indulás körüli hősora is érintett Bognár Zsuzsa Irodalomkritikai gondolkodás a Pester Lloydban (1900–1914) című könyve (egyben német cikkantológiája) lapjain (Universitas Kiadó). A szerző a modern irodalomtudományban való alapos jártossággal, Hans-Robert Jauss recepcióesztétikájának markánsan elkötelezve, kritika és kritikátörténet mi-benlétét átgondolva nyújtja az orgánnum tizenhat kritikusanak, illetve textusaiknak elemző bemutatását. E sorban szerepel Ignótus, Lukács György, a Balázs Béláról író Elsa Stephani – és maga Balázs Béla –, Ludwig Hevesi és Felix Salten (akinek Bambija, immár Disney-filmfiguraként, végigkíséri új Nemzetink Tragédiájának klipképi világát). Az 1854. január 1-jén indított Pester Lloyd története egyébként némi-képp párhuzamosan íródott a Nemzeti Színház történetével, hiszen a tehetős töke fedezetével rendelkező napilap liberális és európeér tájékozódású működésében a színikritika igen fontos volt (Bognár Zsuzsa könyvcímében az „irodalomkritikai” szót gyakorta színházkritikai közvetettségűnek kell érteni). Az irodalomtörténetben jártas érdeklődő – szakember, egyetemista, rendező vagy más – tartalmasan elgondolkodhat mondjuk azon – németül itt a szöveg –, valójában összehangolható-e, amit Ignótus 1908 legelején (azaz már 1907 legvégén) a Nyugat Kelet népe című híres vezércikkében, illetve amit 1908 decemberében Alte und Junge címen a Pester Lloydba írt... Nem „többé-nűségről”, inkább egy esztétikai küszöbhelyzet lépéspróbájáról van szó. Egy pillanatról, amikor többféleképp lehet lépni, s majdnem mindegyik bölcséleti és esztétikai mozdulat mellett szól érv.

Bognár Zsuzsa kitérő könyvének 72. oldalára csúszott be (természetesen nemzetkaraterológia helyett) a nemzetkaraterológia szava. Olyan remek sajtóhiba! – megérdemli, hogy legalább annyicska élete legyen, mint a hasábokon. (Csak meg ne sérdőjenek a karate művészei!)

A TINTA KÖNYVKIADÓ AJÁNLATA

Éltető anyanyelvünk

Grétsy László 70. születésnapján 106 nyelvész és közéleti személyiség köszönti őt írásával. A kötet a magyar nyelv művelés elméletének és gyakorlatának egyik legátfogóbb áttekintése.
2800 Ft

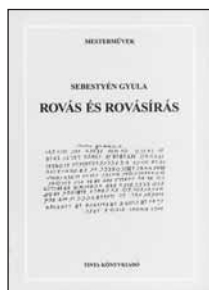
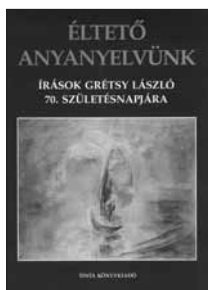
Sebestyén Gyula: Rovás és rovásírás

A reprint kötet nyomon követi a honfoglalástól a legújabb időkig használatos magyar rovásírás emlékeit, bizonyítva ezzel a rovás és a rovásírás ősi voltát.
2380 Ft

Dr. Lukács Gillike:

Német vizsgaelőkészítő I-II. Nyelvtani gyakorlókönyv

A könyv felépítésének alapelvei: kontrasztív szerkesztés, didaktikai szempontú válogatás, fokozatosság, igényes szókincs. Minden szinthez – alap, közép, felső – nyelvtani magyarázat és megoldások.
1960 + 1260 Ft

A Tinta Könyvkiadó címe: 1116 Bp., Kondorosi út 17. fszt.
Telefon: 371-05-01.

A Széphalom Könyvműhely könyvajánlata

1068 Budapest, Városligeti fasor 38. Tel./fax: 351-0593
e-mail: iroalap@interware.hu, www.szephalom-konyvmuhely.hu

Krasznahorkai-olvasókönyv

(szerk.: **Keresztury Tibor** és **Hafner Zoltán** – ford.: Grudl József, Adamik Lajos), A/5 formátum, 348 o., ragasztott kartonkötésben, 2000 Ft

A bibliográfiával kiegészített kötet a Krasznahorkai László életművéről szóló magyar és német nyelvterületen megjelent kritikákból és tanulmányokból készült bőséges válogatás.

CSÓRI SÁNDOR: CsönDES tériszony (új versek) A/5, füzött, keménytáblás, 120 o., 1500 Ft
A Kossuth-díjas költő új kötete a lírai életmű kiteljesedése: a versek a jelentő történelmünk és az európai szellemi áramlatok fénytörésében láttatják.

JÓKAI ANNA: Napok (regény, 3. kiad. – életműsorozat) B/5, füzött, keménytáblás, 612 o., 3950 Ft
A Kossuth-díjas író nagy sikerű regénye ma is időszerű: a 20. század első harmadától a hetvenes évekig követhetjük nyomon a regényhős útját, tudati fejlődését és közel fél évszázad színes, nemegyszer tragikus társadalmi rajzát.

MIKLÓSSY ENDRE:

Túl a tornyon, melyet porbul rakott a szél (XX. századi magyar gondolkodók)

A/5, ragasztott kartonkötésben, 410 o., 1700 Ft

A kötet századunk jeles – sokáig tiltott, elhallgatott – gondolkodóinak (Fülep Lajos, Hamvas Béla, Karácsony Sándor, Kerényi Károly, Szabó Lajos, Várkonyi Nándor) életművét elemzi.

SALAMON PÁL: A menyegző (regény) A/5, ragasztott kartonkötés, 224 o., 1800 Ft

A Sorel-ház írójának új regénye egy tizenhárom éves zsidó fiúnak és egy tizennégy éves keresztény lánynak az ismert történelem leg-sötétebb napjaiban fellobbanó szerelméről szól.

A kiadóban vásárlóink 20%, viszonteladók megegyezés szerinti árkedvezményt kapnak!

***

A Széphalom szerzői a Nemzetközi Könyvfesztiválon a Kongresszusi Központban:

Beszélgés Várkonyi Nándor **Az írás és a könyv története**

c. művéről az **Olvasás Éve** alkalmából –

2002. április 19-én 15 órakor a Bach teremben,

Jókai Anna új műveiből olvas fel **2002. április 20-án 15 órakor** a Lehar Teremben.

Az Argumentum Kiadó könyvajánlata

Bényi Károly:

Utak-kereszttek-keresztutak
Emlékezés
Ára: 1600 Ft

Dános Béla:

Farmakobotanika
A gyógynövénytan alapjai –
Kemotaxonomía
Második, változatlan kiadás
Ára: 3200 Ft

Gulyás Pál:

Magyar írók élete és munkái
XIX. kötet
Gulyás Pál adatgyűjtéséből sajtó alá rendezte Viczián János
Ára: 2800 Ft

Hajdu Péter:

Claudius Claudianus
Apollo Könyvtár 23.
Ára: 1800 Ft

Kállai Ernő:

Összegyűjtött írások 3. kötet
Magyar nyelvű cikkek,
tanulmányok 1926–1937.
Az MTA Művészettörténeti
Kutató Intézetével közös kiadás
Ára: 1800 Ft

Mikszáth Kálmán

összes művei
39. kötet
Elbeszélések XIII. 1888.
Ára: 2300 Ft

N. László Endre:

A dunai aranyosás
Aranyosos cigányok
a Kárpát-medencében
Ára: 2800 Ft

Shakespeare:

Lear király
Az első magyar fordítások
Sajtó alá rendezte Kiss Zsuzsa
Kritikai kiadás
Ára: 2600 Ft

Szakács Béla–

Kerekes Barnabás:
Szöveggyűjtemény és útmutató
a középfokú iskolák
Kazinczy-versenyéhez
Második, változatlan kiadás
Ára: 980 Ft

Tábori Zoltán:

CQD
Utópisztikus kalandregény
Ára: 1600 Ft

Megrendelhetők az Argumentum Kiadóban
1085 Budapest, Mária u. 46. Telefon: 485-1040, fax: 485-1041

A HELIKON KIADÓ AJÁNLJA A KÖLTÉSZET NAPJÁRA

Az örök klasszikus
A magyar líra
klasszikusai sorozatban
Petőfi költeményei
2900 Ft

Újra megjelenik:

Márai Sándor
Összegyűjtött versek
1800 Ft

A könyvek megrendelhetők a Helikon Kiadónál (1053 Budapest, Papnövelde utca 8.), telefonon Varga Istvánnál a 317-4987-es számon, vagy a 317-4967-es faxon, valamint megvásárolhatók a Helikon Könyvesházban: Budapest, VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37.

Libri sikerlista

2002. március 8-21.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

SZÉPIRODALOM	ISMERETTERJESZTŐ	GYERMEK, IFJÚSÁGI
1. Márai Sándor: A gyertyák csonkig égnek Helikon Kiadó	1. Havas Henrik: Szeretők Alexandra Kiadó	1. Rowling J. K.: Harry Potter I-IV. Animus Kiadó
2. Parsons, Tony: <i>Apa és fia</i> Európa Könyvkiadó	2. Moldova György: <i>Régi nóta</i> Urbis Könyvkiadó	2. <i>Tapsi, a kis tekergő</i> Program Junior
3. Fielding, Helen: <i>Mindjárt megőrülök!</i> Európa Könyvkiadó	3. Frei Tamás: <i>Egy riporter dossziéja</i> Park Könyvkiadó	3. Szutyetjej, Vlagyimir: <i>Vidám mesék</i> Móra Ferenc Könyvkiadó
4. Fielding, Helen: <i>Bridget Jones naplója</i> Európa Könyvkiadó	4. Hankiss Elemér: <i>A tízparancsolat ma</i> Helikon Kiadó	4. <i>Tapsi és barátai</i> Program Junior
5. Márai Sándor: <i>Füveskönyv</i> Helikon Kiadó	5. Müller Péter: <i>Jóskönyv</i> Doctor Herz Bt. – Magyar Könyvklub	5. Sachar, Louis: <i>Bradley, az osztály réme</i> Animus Kiadó
6. Márai Sándor: <i>Mágia</i> Helikon Kiadó	6. Horváth Ilona: <i>Szakácskönyv</i> Vince Kiadó	6. <i>Hápi és barátai</i> Program Junior
7. Ensler, Eve: <i>A vaginamonológok</i> Dee-Sign Kiadó	7. Lugosi Lugo László – Klösz György: <i>Budapest 1900–2000</i> Vince Kiadó	7. Janikovszky Éva: <i>Velem mindig történi valami</i> Móra Ferenc Könyvkiadó
8. Zimler, Richard: <i>Az utolsó lisszaboni kabbalista</i> Édesvíz Kiadó	8. Dr. Kende Péter: <i>A Viktor</i> Hibiszkusz Könyvkiadó	8. T. Aszódi Éva: <i>Cini-cini muzsika</i> Móra Ferenc Könyvkiadó
9. Krentz, Jayne Ann: <i>Fényvarázs</i> Európa Könyvkiadó	9. Dohár Péter: <i>Kis angol nyelvtan</i> Ring 6. Kiadó	9. <i>Boci-boci tarka – mondókák</i> Santos Kiadó
10. Tolkien, J. R. R.: <i>A babó</i> Ciceró Kiadó	10. <i>A multiorgazmusos pár</i> Lunarimpex Kiadó	10. Sachar, Louis: <i>Laura titkos társasága</i> Animus Kiadó

A FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZ SIKERLISTÁJA 2002. MÁRCIUS 6.

Szépirodalom:

1. Márai Sándor: *A gyertyák csonkig égnek* Helikon Kiadó
2. Parsons, Tony: *Apa és fia* Európa Könyvkiadó
3. Ensler, Eve: *A vaginamonológok* Dee-Sign Kiadó
4. Anne Frank: *Anne Frank naplója* Park Könyvkiadó
5. Harris, Joanne: *Csokoládé* Ulpius-Ház
6. Follet, Ken: *Vadmacskák* Gabo Könyvkiadó
7. Saint-Exupéry, Antoine de: *Éjszakai repülés* Európa Könyvkiadó
8. Márai Sándor: *Füveskönyv* Helikon Kiadó
9. Cook, Robin: *Sokk* I.P.C.
10. Hrabal, Bohumil: *Sörgyári capriccio* Európa Könyvkiadó

Ismeretterjesztő:

1. Solymosi Frigyes:
Valóban kollaboránsok voltunk? Kairosz Kiadó
2. Dr. Kende Péter: *A Viktor* Kendeart Kiadó
3. Lovas István: *K.O.* Kairosz Kiadó
4. Bayer Zsolt: *Hol a pofátlanság határa?* Kairosz Kiadó
5. Murphy, Raymond: *English grammar in use* Cambridge Kiadó
6. Király Zsolt: *Blackbird* Akadémiai Könyvkiadó
7. Dohár Péter: *Kis angol nyelvtan* Ring-6 Kft.
8. Hankiss Elemér: *A tízparancsolat ma* Helikon Kiadó
9. Dr. Diós István (szerk.): *Szentelek élete* Szent István Társulat
10. Grimm, Hans-Ulrich: *A leves hazudik* Kétezeregy Kiadó

Ifjúsági:

1. Tolkien, J. R. R.: *A babó* Ciceró Kiadó
2. Rowling, J. K.:
Harry Potter és a Bölcsek Köve Animus Kiadó
3. Tolkien, J. R. R.: *A Gyűrű keresése* Szukits Kiadó
4. Rowling, J. K.:
Harry Potter és a Tűz Serlege Animus Kiadó
5. Rowling, J. K.:
Harry Potter és a Titkok Kamrája Animus Kiadó
6. Weiss, Ellen: *Shrek* Ulpius-Ház
7. Tolkien, J. R. R.: *Meséi* Szukits Kiadó
8. Kányádi Sándor: *A bánatos királylány kútja* Könyvklub
9. Mérei-V. Binét: *Ablak-Zsiráf* Móra Ferenc Könyvkiadó
10. Rowling, J.K.:
Harry Potter és az azkabani fogoly Animus Kiadó

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049

vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi, időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.

„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvruházban

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)

Telefon: 331-0126, 331-0127

Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes választékával várjuk kedves vásárlóinkat.

Minden könyvet egy helyről!

Akció

a Bibliofil Országos Könyvesbolthálózat
boltjaiban 2002. áprilisában.

Könyveink 10–30 % árengedménnyel
vásárolhatók meg.

TYPOTEX

1024 Budapest, Retek u. 33-35.
Tel./fax: 316-3759; www.typotex.hu

Állást keres

26 éves könyvkereskedelmi
gyakorlattal (5 év boltvezetői)
állást keresek.

Telefon: 306-9117

Magyar irodalom

Csépán Dániel:

Igazi neve: barátság

Tinta Könyvkiadó, Bp., 2001,
126 old.

Csépán Dániel második kötete egy dunántúli településen összeverődött baráti társaság egy évét pergeti le. A társaság tagjai tízes éveik végén, a húszasok elején járnak, még csak tapasztalagatják az életet, amint a másik nemet is. Kamaszkorukból még ki sem nőttek, felnötteknek alig nevezhetők. Tetteik és gondolkodásuk megítélésekor ezt nem szabad figyelmen kívül hagyni: kis dolgoknak tulajdonítanak óriási jelentőséget, a fontosabbak mellett észrevétlenül mennek el. A szerző kor-regénynek nevezi könyvét s bizonyos értelemben igazat kell adnunk neki. Műve kor-regény, mely kortalanul jellemzi az ilyen életkorú fiúkat és lányokat. Nem kor-regény viszont történelmi értelemben. Az például, hogy a történet a nyolcvanas években játszódik, kizárólag abból derül ki, hogy milyenek az autómárkák, az építőtáborok, a sorkatonai szolgálat. Csépán Dániel atitűdje semmilyen értelemben sem a szálakat kezében tartó, mindent tudó íróé: ő maga is átveszi (vagy megőrzi?) szereplőinek ártatlan naivitását. Művét három részre – János könyve, Judit könyve, Dániel könyve – tagolja, a három főszereplő szempontjait váltogatva meséli el a históriát, amely pedig nem más, mint egy baráti kör felbomlása, ahogy az már lenni szokott. A szereplők szerelmi háromszöge úgy bomlik fel, hogy mindhárójukat más-hová szólítja az élet, a szeretett leányzó főiskolai kollégiumba kerül s ezzel kitanácol a vetélytárs fiúk életéből. Csépán Dánielnek az Igazi neve: barátság tanulása szerint még bőven van

mit tanulnia a prózaírói mesterségből, de hát el ne felejtjük: még csak a második könyvén van túl.

N. V.

Külföldi irodalom

John Le Carré:

Single & Single

Európa Könyvkiadó, 376 old.,
1300 Ft

Október 19-én hetvenesztendő az angol állampolgárságú David Cornwell. Róla annyit érdemes megjegyezni, hogy ő markolja fel a nagyírú John Le Carré honoráriumait, tehát azonos vele.

Le Carré szépírói tehetséggel létrehozott, erős atmoszférájú művei nálunk (egy ártalmatlannak minősített kivételével) negyedszázadig tiltott gyümölcsnek számítottak. A világnyelvek nem ismerői így csak a nyolcvanas-kilencvenes évek fordulóján ellenőrizhették, hogy A kém, aki bejött a hidegről (1963) alkotója mekkora kaliberű jelenség. Újabb köteteknek sorjázását napjainkban egy-két éves késéssel követi könyvkiadásunk.

Single & Single című nemzetekfölötti pénzmosó-gaztettekkel foglalkozó könyvét tavalyelőtt írta. Bár érezhetően több kalandos elemet, sőt a vége felé filmszerű rutinnal halmozott akciót zsúfolt bele, stílári eleganciáját, tömörségét, érzékletes hasonlatait továbbra sem felejtette el. Legfeljebb mint ha itt-ott (mondjuk a durvább szexjelentekben) engedett volna a sajnos lefelé nivellálódó (vélt) közizlésnek.

Főalakjai ezúttal sem tucat-típusok. Olyan múltbeli traumákat hordoznak, melyek nagyban befolyásolják jelenidejű cselekedeteiket, mérenyléseiket. A viszonylag bűnmentes angol vidékeken játszódó fejezetekben ismét remek karakterfigurák tűn-

nek fel. Néha sajnáljuk, hogy nem térnek gyakrabban vissza a mind feszültebbé váló, sokáig homályos maffiatörténetben, amiről a bűnüldözők szakszerű serénykedésének köszönhetően egyre több véresen ronda részletet tudtunk meg.

A kiváló szerző elég meggyőzően mutatja ki, hogy a grúz-orosz, no meg az angol családi szokások hogyan járulnak hozzá a szupranacionális bankmanipulációk működéséhez, illetve miként gátolják meg a gyilkos üzemek további virágzását.

Le Carré legendás, precízen könyörtelen nyomozó-idoljának mai utóda sem hiányzik a kissé barokkosan burjánzó, drámai kihallgatásokban, még szörnyűbb kivégzési scénáknak bővelkedő felderítési folyamatóból. Most persze nem a trilógiából világhírűvé lett Smiley a neve. Úgy hívják, hogy Brock, ami aprítást jelent...

Foglalkozása vám-detektív kommandófőnök, s mint ilyen, személyileg kevésbé szorosan követi az eseményeket, mint elődei, a súlyos egyéniségükét emlékezetessé vált, mogorván maguknak való rendőrkapók.

Iszlai Zoltán

Benjamin Lebert:

Crazy

Európa, Bp., 2001.

174 oldal., 1500 Ft

Egy tizenhat éves, enyhén mozgáskorlátozott fiú a regény első oldalán beköltözik a München környéki internátusba, az utolsó oldalon pedig kiköltözik onnét. Az író, aki ennek a néhány hónapnak a történetét megírja, azonos hősével, sőt, (a hátsó borítón közölt fotó tanúbizonysága szerint) a fordító is ebből a korosztályból került ki. Arról, hogy „csodagyerek” művét tartanánk a kezünkben, miként a tizennyolc országot bejárt könyv egyik külföldi bírálója állí-

totta, szó sincs, hiszen ahhoz „csodakönyv” kellene, a Crazy pedig nem több, mint ügyes munka, olvasható és érdeklődést keltő, nem hazug, nem alságos, de nem is igazán mély ábrázolás. Ha valamikor, hát ennek a könyvnek az esetében használható az a fordulat, hogy „ahhoz képest”. Mert ahhoz képest, hogy a szerző kamasz, kesernyesebb és illúziótlanabb, mint korosztályos társai, de ahhoz képest, hogy regényt próbál írni, amelyben mégiscsak egy világra, egyfajta teljességre kellene utalnia még a nagy egészről kimetszett életszeletnek is, csupán felszínes elmélkedéseket, alig-alig körvonalazott figura-vázlatokat kapunk. Nagyon is tetten érhető, hogy mi a valóságos élmény és mi az agyalmány ebben a sztoriban, kik a szerző által valóban ismert alakok és kiket gyártott általa ismert irodalmi divatok, minták, sablonok után. Nem tudni, hogy lesz-e egyszer igazán író Benjamin Lebertből, de a túl korán és könnyen jött siker egészen biztos, hogy nem segíti ebben.

–s–s

Irodalomtörténet

Szilágyi Márton:

Lisznyai Kálmán

Argumentum kiadó, 147 old,

1200 Ft.

Egy 19. századi írói életplálya társadalomtörténeti tanulmányai – így határozza meg az Irodalomtörténeti Füzetek 149. köteteként megjelent tanulmánya tárgyát a szerző. Kell is, hogy mind a társadalom, mind a történelem felé bővítse a lehetséges vizsgálóvalók körét, mert bizony maga a költő, akiről szó van, nem jelentős alkotó, miként Szilágyi Márton már a bevezetőben leszögezi: nincs „esztétikai érdekeltsege bármi-

féle újráfelfedezésnek”. Lisznyai legfeljebb azok egyikéként érdekes, akik a Petőfi halálával, Arany és Vörösmarty elnémulásával támadt úrt – úgy, ahogy – betöltötték a 19. század ötvenes éveiben. Nincsenek igazán jó versei, mégcsak emlékeztetések se, legfeljebb egyfajta népies modort (vagy modorosságot?) képviselt jellegzetesen, s amelyik verse mégis szót érdemel az utókortól, az sem éppen a benne rejlő magas erkölcsiség okán. Tudniillik Lisznyai vállalta fel 1857-ben annak a Ferenc Józsefet köszöntő versnek a megírását, ami helyett írta meg a szintén felszólított Arany a maga Walesi bárdokját. (Az idők változásának jele, hogy e kismonográfia szerzője megrovólag ír azon irodalomtörténezszekekről, akik „moralizálva” közelítették meg Lisznyai „báránfelhős” versét – holott esztétikailag nemigen tudhattak mit kezdeni vele...) Másrészt viszont örömmre szolgált, hogy Szilágyi Márton, szakítva egyfajta arisztokratikus magatartással, mely hivatásának oly sok művelőjére jellemző, úgy véli: a Lisznyairól rendelkezésre álló források szűkössége miatt „az ellenőrzésbe bevonható adatoknak fontos bázisa a napisajtó”. Ki is derít sok mindent Lisznyai életének és pályájának részleteiből – épp ezért csodálkoztam rajta, hogy az 1852-es év nyarat illetően úgy tudja: Lisznyainak nem volt olyan „szerkesztői-irodalmi feladata”, amely miatt Pesten kellett volna maradnia. Ezt éppen a korabeli napisajtó cáfolja, közelebbről a Magyar Hírlap 1852. július 9-iki száma, mely mások mellett Lisznyait is felsorolja, mint egyikét „rendes és kizárólagos” munkatársainak. Egy ilyen apró hiátus természetesen mit sem von le a könyv filológiai érdemeiből, s az is biztos, hogy ennek a nem különösebben kultivált időszaknak az irodalmi és

társadalmi életéről e munka révén nem csak többet tudunk, de mást is gondolunk, mint ezidáig.

Ny. A.

Önéletrajz

**Schirin Bogner:
Száz évig élni...
Egy AIDS-es kislány
önéletrajza**

Bastei Budapest Kiadó
228 oldal, 1978 Ft

Schirin Bogner édesanyja méhében kapta meg a HIV-vírust. Anyja fiatalon kipróbálta a drogokat, majd megremülve az önmagán tapasztalt függőségtől, egy szanatóriumban keresett segítséget. Itt ismerkedett meg Schirin apjával, aki akkor már feltehetőleg fertőzött volt. A betegségről azonban mindketten csak a kislány születése után szereztek tudomást, s a gyanú hamarosan beigazolódott: Schirin is HIV-fertőzött. A kislányt kezdetektől az erős és határozott Nagy nevelte, aki lányának, Schirin anyjának és sérült fiának is önzetlen ápolója volt. Szükség is volt Nagy hihetetlen erejére és küzdeni tudására, hiszen az osztrák kisváros, amelyben éltek, ellenségesen viszonyult a kislány betegségéhez. Schirin óvodába felvételekor Nagyinak szembesülnie kellett az emberi tudatlansággal és korlátozottsággal: a szülők nem akarták, hogy gyermekük egy AIDS-es kislánnyal játsszon együtt, a polgármester pedig szavazást rendelt el Schirin óvodai elhelyezése kérdésében. A kislány és nagymamája ekkor kerültek a média figyelmének központjába, és országos felháborodást keltett a kisváros szembenállása a beteg kislánnyal és az önfeláldozó asszonnyal. A média ezek után végig figyelemmel kísérte Schirin életének főbb eseményeit, a kislány számára ezáltal lehetősége-

ket, változatosságot biztosítva. Schirin jelenleg tizenhat éves, és egy újságíró, Eva Hartgenbusch segítségével megírt önéletrajza a tévhitek eloszlatásának szándéka mellett megrázóan ad számot egy unokájáért saját életét, karrierjét, vágyait habozás nélkül feláldozó asszony erőfeszítéseiről, a kislány megpróbáltatásairól, az újabb és újabb műtétekről, gyógyszererezésekről, és arról, hogy egyszer azt mondta a tévében, az a legnagyobb vágya, hogy száz évig éljen...

A könyvet olvasva és látva a kislányban és nagymamájában lévő töretlen optimizmust és küzdeni akarást, Schirin vágya nem tűnik elérhetetlennek.

Horváth Orsolya

Ismeretterjesztés

**Hans-Ulrich Grimm:
A leves hazudik
(Az ételek szép új világa)**
Kétezerégy kiadó, 174 old.
1490 Ft.

Régóta tudjuk: az vagy, amit megesszel, mármint fiziológiai értelemben. A kérdés csak az, tudjuk-e, hogy mi az, amit megesszünk? A szerző erre azt válaszolja: nemcsak, hogy nem tudjuk, de valószínűleg elképzelni se vagyunk képesek.

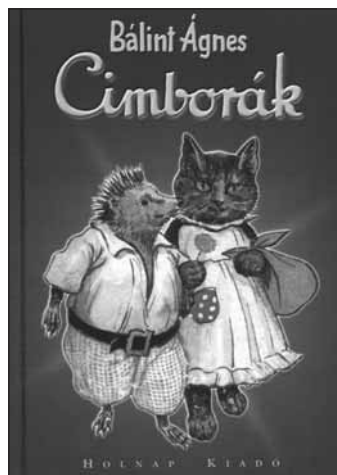
Hans-Ulrich Grimm – félreértések elkerülése végett – nem a mesemondó Grimm-testvérpár kevésbé ismert alakja, bár könyvében ő is elképesztő történeteket „mesél”. Ez a Grimm a Spiegel egykori szerkesztője, ma szabadfoglalkozású író, újságíró, aki tényekre, tudományos kutatásokra, statisztikákra, továbbá nem mindig nyilvánosságra hozott adatokra építette könyvét. Míg olvaszuk, eszünkbe jutnak a mindent elárasztó reklámok, melyekre kétféleképp reagáltunk: van, aki annyiszor hallja ezeket, hogy az üzletekben

már megadó automatizmus-sal nyúl a legagresszívabban kínált termékek után, de vannak olyanok is – és egyre többen – akik már gépiesen azt mondják: dögöljön bele a csokiba a nyuszika, harapjon fűbe a lila csokitehén, s akinek a legtöbb ami adható: egyfajta kávé, az ne is kapjon soha ennél többet!

Grimm éppen a reklámok mögött megbúvó valósággal szembesít bennünket – brutálisan. Elképesztő mindaz, amire fényt derít: miképp nyernek vanília- vagy bármilyen más gyümölcsaromát ausztráliai fűrészporból, hogyan készül penészgombából – citromsav, halmaradékból – kolbász, melyet ráadásul füst nélkül füstölnek, miféle enzimeket használnak a pékek, mitől sárga valójában a vaj, hogy készül a műzsír és műszalonna. Jelen felsorolás a könyv tényeihez képest még igencsak visszafogott. A Grimm által feltárt manipulációk következménye számtalan „érthetetlen” betegség, főként allergia, rák és hasonló, melyeknek vége nemritkán: halál. A kártekonny anyagok ugyanis a csecsemőtápszertől a mosóporokig szinte mindenben megtalálhatók, amivel mindennapjaink során dolgunk van. A multik cinizmusa megdöbbentő, hiszen ők pontosan tudják, mit tesznek. A riadt olvasó végül is arra gondol, hogy még a leg-egészségesebb dolog az, ha semmit nem eszünk, hiszen olyan étel jóformán már nincs is, amit (hol ennek, hol annak az élelmiszergyárnak az érdekében) ki ne kiáltottak volna egészségünk fő megrontójának. Magamat is két Hrabaltól vett idézettel vigasztaltam, másoknak is ezeket tudom ajánlani: „Aki iszik, meghal. Aki nem, az is” – írja egyik regényében. És a másik: születésünkkor Isten mindenki kezébe ad egy gyertyát. Van, akié hosszabb, van, akié rövidebb. Jobb híján gondoljunk erre.

Nádra Valéria

A bolondos tündér átka, a borostyánkő titka

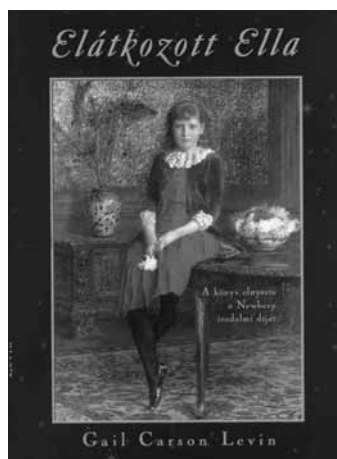

■ Bálint Ágnes új könyvének szép, színes borítóján Gücülke, az elköborolt vörös kismacska és Naplopó Sündörgő, a jószívű és vidám sün, foglalkozására nézve vincellér, látható. Ők ketten Habzsol Kacsa születésnapján véletlenül ismerkedtek össze, viszont az már nem véletlen, hogy össze is barátkoztak. A Cimborák, a szerző „állatos” meseregényének szereplői közé tartozik az említettek kivül a nyúl házaspár (Félfülűék), akiknek a csárdája a Szőlőhegy és a Madárhegy közötti széles út mentén áll, aztán Zuzmó, a ráncos homlokú, szürke kéregmanó, továbbá Egerésző Ölyv, Nyaraló Nyúl és Kecskéné. Mindekenél is az aranytűskés sündisznó és a fehér cérnabajszocskájú cica kalandozásait kísérelhetjük figyelemmel a szerző által illusztrált kötetben, nyár elejétől karácsonyig zajlanak az izgalmas események. Közben bepillantást nyerünk a természet világába, hasznos ismereteket szerezhetünk az erdő életéről, képet kapunk olyan mezei munkálatról, mint a szüretelés, olyan téli népszokásról, mint a betlehemezés.

Florence Nightingale (1820–1910) élettörténetét meséli el Kertész Erzsébet A lámpás hölgy című regényében. A mű főhőse előkelő angol családban látta meg a napvilágot, méghozzá az észak-itáliai Firenzében, innen

kapta a keresztnévét. Az érzékeny és vonzó Florence elviselhetetlenül üresnek érzi azt az életformát, amelyet arisztokrata származása, e társadalmi kör hagyományai, szokásai kényszerítenek rá. Florence Nightingale nem a kiválasztottak előre kijelölt útján akar járni, igaz életet akar élni, ami azt jelenti, tud róla, hogy a világban mennyi a baj, a nehézség: a szerencsétlenségek, a nyomorgók akar segíteni: ápolónő lesz. Az izgalmas, fordulatos alkotás pontos képet fest a 19. századról, az angol társadalomról, „a lámpás hölgy” jótékonyágának indítékáról, feladatvállalásának rendkívüliségéről.

Kyrria mesebeli ország, ahol hús-vér, jó és rossz emberek, manók, derék óriások és gonosz orgok élnek. És persze vannak tündérek, s akad köztük egy jóindulatú, de roppant meggondolatlan teremtes, bizonyos Lucinda, aki Ellát, a mesebeli bárókisasszonyt

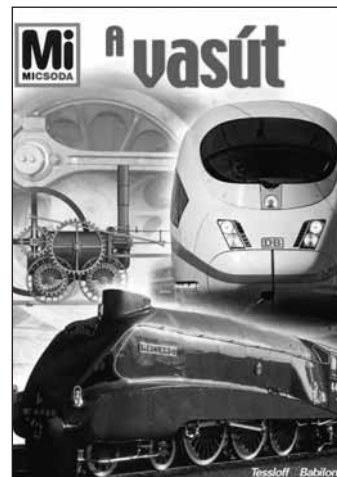

megátkozza – végső soron. Holott éppen ellenkezőleg: meg akarta ajándékozni. Csak hogy a bolond tündér az engedelmességet ajándékozta az újszülött kislánynak, aki ettől a pillanattól kezdve minden felszólításnak, minden parancsnak engedelmeskedik... Hogyan védekezik a talpraesett és szerencsés adottságai mellett még jó humorérzékkel is megáldott leány az utasítga-

tásokkal szemben? Hogyan lehet megszabadulni ettől az átoknak bizonyuló ajándéktól? Hogyan jut el Ella különös akadályokon át a boldogsághoz? – ezt mondja el az amerikai írónő, Gail Carson Levin Elátkozott Ella c. élvezetes, modern meseregénye, amelyet Varsányi Anna fordításában olvashatunk.

(Hogy az ember kétszer, ötször, tízszer annyit olvasna a legszívesebben, mint amennyit valójában, alighanem egy meggondolatlan tündér „ajándéka”.)

Mindenekelőtt a szerző – G. Szabó Judit – neve, egy kicsit a Pöttyös sorozatban való megjelenés, s nem utolsó sorban Sajdik Ferenc karikatúraszzerű grafikai garatálják, hogy a következőkben ajánlott mű vidám perceket, jó szórakozást szerez olvasóinak. A macskát visszafelé simogatják, a Hárman a szekrény tetején című, kamaszokról és kamaszoknak szóló, modern hangszerelésű, jópofán mai történeteihez hasonló „alapvetéssel” rukkolt elő az író Mari, ne bomolj! c. kötetében, amelyben a középső Kovács kislány, a tizenhárom éves Anikó a narrátor, magyarárn: ő nyomja a szöveget a családról (apa, anya, nagyi, Mari és Évi), elsősorban is arról, hogy a nővére keresi „az igazit”. „Teljesen váratlanul Mari is szipogni kezdett. – Nekem soha egy fiú sem ír levelet... – Mari fiúkat szeretne, hogy hódolattal körbedongják, hogy a Csilla, a legkedvesebb osztálytársa megpukkadjon az irigységtől. /.../ Minek a levél? A fiúkkal mindig baj van. Eleinte mind, mint a földre szállott bárány! Aztán jön a gubanc. – Ez a Mari szerelmes levelet akar kapni – mondta meghökkenve a nagymama.” S mit ad isten, jönnek a levelek, csak hogy ezek nem igaziak. Jönnek persze a fiúk is. Erre vonatkozóan lásd Anikó előbbi megjegyzését. Akármilyenek is a lányok és a fiúk ebben a „nem kitalált” történetben, jól szórakozhatnak – ha nem magukon, egymáson.

A mese, a realista ifjúsági regény és a tényekre alapozott életrajzi regény után hadd ajánljak két kitűnő ismeretterjesztő könyvet: a Mi micsoda könyvsorozat 67. és 68. kötetét. E széria Európa számos országában sikert aratott, nálunk is népszerűek, kelendőek a darabjai. A vasút című kötetben a Német Vasút Rt. nürnbergi múzeumának öt munkatársa meséli el a vasút történetét a kezdetektől egészen napjainkig. A könyv, amely természetesen (Soltész József közreműködésével) a magyar vasútról is szól, utolsó kérdéseivel a jövőt firtatja: Milyen lesz a vasút 30 év múlva? Mivel utaznak az emberek a távoli jövőben? (Fordította Németh Mária.) „Civilizációnk és ezzel együtt szinte az egész technika az elektromosságon alapul” – fogalmazza meg a fontos tény Rainer Köthe az Elektromosság c. kötet előszavában. A német tudományos újságíró röviden minden lényeges dolgot elmond nagyszerű ábrák és fotók segítségével az elektromosságról, felhasználásáról. (Fordította Francz Magdolna.)

Bálint Ágnes: Cimborák. Holnap Kiadó, 154 old.; Kertész Erzsébet: A lámpás hölgy. Holnap Kiadó, 211 old.; Gail Carson Levin: Elátkozott Ella. Geopen Könyvkiadó, 267 old.; G. Szabó Judit: Mari, ne bomolj! Móra Könyvkiadó, 140 old.; Ursula Bartelsheim és mts: A vasút. Tesloff és Babilon Kiadó, 52 old.; Rainer Köthe: Elektromosság. Tesloff és Babilon Kiadó, 48 old.

Cs. A.

Megjelent könyvek

2002. március 8-21.

21 latin-amerikai egyperces. Két-nyelvű kiad. Serdián Kvk.. (Editio plurilingua 2002/12.) ISBN: 963-9431-00-1 fűzött: 700 Ft

A

A 100 legjobb gyors étel. STB Kv. ISBN: 963-9266-08-6 fűzött: 298 Ft
A 100 legjobb hagymaétel. STB Kv. ISBN: 963-9266-06-X fűzött: 298 Ft
A 100 legjobb olcsó étel. STB Kv. ISBN: 963-9266-23-X fűzött: 298 Ft
A 100 legjobb tojásétel. STB Kv. ISBN: 963-9266-29-9 fűzött: 298 Ft
Ács Gábor: Zsidó brevium. Babel. ISBN: 963-85973-3-X fűzött: 1600 Ft
A forradalom költészete. Kőltemények és közlemények az 1848/1849-ki szabadságharc idejéből. Hasonmás kiad. Babits. ISBN: 963-9272-66-3 kötött: 2300 Ft
A kommunikáció fejlődése és idegi eredetű zavarai. A beszéd kóros állapotai és a nyelvi zavarok. Animal-Med Kft. ISBN: 963-00-9370-7 fűzött: 2100 Ft
Alten, Steve: Harc az életért. General Press. (Világsikerek) ISBN: 963-9282-669 kötött: 1300 Ft
Ambrus Péter: A Dzsumbuj. Egy telep élete. Lazi K. ISBN: 963-9227-20-X fűzött: 790 Ft
Ámi Lajos: Az aranyfűtészoló madár. Ámi Lajos meséi. Osiris. ISBN: 963-379-796-9 kötött: 1680 Ft
A polgári kormányzás négy éve. Budapest Business Klub. fűzött: 998 Ft
„Arany-alapra arannyal”. Tanulmányok a magyar irodalmi szecesszió stílusáról. Tinta. ISBN: 963-9372-25-0 fűzött: 1960 Ft
A romák esélyei Magyarországon. Aluliskolázottság és munkaerőpiac – a cigány népesség esélyei Magyarországon. Kávé K.: Delphoi C. ISBN: 963-9169-41-2 fűzött: 2850 Ft
A semmisségi törvények. Büntetőjogi tanulmányok III. Kairosz.

ISBN: 963-9406-41-4 fűzött: 2500 Ft
A szeretet breviáriuma. 4. kiad. M. Kvk. (Írók, költők, gondolkodók) ISBN: 963-547-609-4 bór: 2340 Ft
A szocialista gazdálkodás fekete könyve. Elvesztegetett évtizedek. Budapest Business Klub. ISBN: 963-00-9670-6 kötött: 1800 Ft
A szövegtani kutatás általános kérdései. Szaknyelvi szövegek, tankönyvi szövegek. JGYTF K. (Szemiotikai szövegten 13.) ISBN: 963-9167-49-5 fűzött: 1982 Ft
A vasút. Tessloff és Babilon. (Mi micsoda 68.) ISBN: 963-9182-84-2 kötött: 1860 Ft
A Völgység huszadik százada. Struktúrák és konfliktusok: előadások a III. völgységi konferencián, 2000. október 21–22. Magyar Történelmi Társulat. Dél-dunántúli Csoport: MTA Pécsi Akadémiai Bizottsága Város- és Helytörténelmi Munkabizottsága: Völgységi Múzeum (Bonyhád). ISBN: 963-00-7539-3 fűzött: 1867 Ft
Az auschwitzi halálgár rémtettei. Egy túlélő vallomása. Black & White K. ISBN: 963-9407-33-X fűzött: 867 Ft
Az év fotói. Kepes György emlékére. Viva Média Holding. ISBN: 963-7619-28-3 fűzött: 2580 Ft
Az iparművészet könyve. Hasonmás kiad. Babits K. ISBN: 963-9272-57-4 kötött: 4400 Ft

B

Babits Mihály: Holt próféta a hegyen. Válogatott versek. Kolozsvár, Polis. ISBN: 973-9267-84-X fűzött: 1540 Ft
Bachmann, Ingeborg: Malina. Regény. Jelenkor. (Kiseurópa) ISBN: 963-676-274-0 fűzött: 1900 Ft
Bácskai Vera: Városok Magyarországon az iparosodás előtt. Osiris. (Osiris könyvtár Történelem) ISBN: 963-389-209-0 fűzött: 1880 Ft
Bagota József: Látnivalók Bács-Kiskun megyében. Well-Press. (Vendégváró)

ISBN: 963-86251-04 fűzött: 2800 Ft
Bailleux, Nathalie: A csokoládé a boldogság forrása. HVG K. ISBN: 963-7525-21-1 kötött: 6900 Ft
Bajkó István Zsigmond – Pintér Márta: Hallás utáni szövegértés. Német. Akad. K. (Gazdasági szakmai nyelvviszsgák) ISBN: 963-05-7800-X fűzött: 2450 Ft
Balázs Lórántné – Balázs Katalin, J.: Kémia: ennyit kell(ene) tudnod. 3. jav. kiad., Akkord: Panem. ISBN: 963-7525-21-1 kötött: 990 Ft
Balla D. Károly: Világvége. Válogatott novellák. Pro Pannonia. (Pannónia könyvek) ISBN: 963-9079-80-4 kötött: 1500 Ft
Balogh Béni, L.: A magyar–román kapcsolatok 1939–1940-ben és a második bécsi döntés. Csíkszereda, Pro-Print. (Múltunk könyvek) ISBN: 973-9311-86-5 kötött: 2060 Ft
Balogh Gábor – Bodor Péter – Szokol Miklósné: Kerékpártúrák a Bakonyban és a Balaton körül. 3., bőv. kiad., Frigoria. ISBN: 963-86150-2-8 fűzött: 1590 Ft
Balogh Gábor – Kovács Martin: A gazdaság társadalmi dimenziói. Előadások a gazdaságszociológia fogalmáról és irányzatairól. BIP. ISBN: 963-86159-6-6 fűzött: 1680 Ft
Bánffy Miklós: Erdélyi történet. 1. Megszámláltattál. Polis: Kalota Kvk.: Erdélyi Ref. Egyhker. ISBN: 973-8341-00-0 973-9916-27-9 973-99646-7-2 fűzött: 5180 Ft 1–3.
Bánffy Miklós: Erdélyi történet. 2. És hijával találtattál. ISBN: 973-8341-01-9 973-9916-28-7 973-99646-7-2 fűzött:
Bánffy Miklós: Erdélyi történet 3. Darabokra szaggattatol. ISBN: 973-8341-02-7 973-9916-29-5 973-85509-0-4 fűzött:
Barak László: Úgyis kicsinálnak. Hétköznapi versek. Dunaszerdahely, Nap K.

ISBN: 80-89032-13-3 kötött: 990 Ft
Barakonyi Károly: Stratégiaalkotás 1. Stratégiai tervezés. 2. kiad., Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 963-19-2779-2 fűzött: 2150 Ft
Barakonyi Károly: Stratégiaalkotás 2. Stratégiai menedzsment. 2. kiad. Nemzeti Tankönyvkiadó. ISBN: 963-19-2780-6 fűzött: 2150 Ft
Barnes, Barry – Bloor, David – Henry, John: A tudományos tudás szociológiai elemzése. Osiris. (Osiris könyvtár Szociológia) ISBN: 963-389-107-8 fűzött: 2280 Ft
Bartos Ferenc: Megmacskásodtunk. A Dögc. Bába. (Tisza hangja) ISBN: 963-9347-60-4 fűzött: 1500 Ft
Bátki Pirokska – Garcia, Ignacio Martínez – Santosné Blastik Margit: Manos a la obra! Spanyol nyelvkönyv haladóknak. Holnap. ISBN: 963-346-481-1 fűzött: 1790 Ft
Benedek Elek: A selyemrét. Csíkszereda, Pallás-Akadémia. (Mesevonalat 5.) ISBN: 973-8079-29-2 fűzött: 700 Ft
Benedek Elek: Honszerző Árpád. Black & White K. (Irodalmi értékár diákoknak) ISBN: 963-9330-57-4 fűzött: 600 Ft
Benzoni, Juliette: A varsói sánta. I. Kék Csillag. Geopen. ISBN: 963-9093-45-9 fűzött: 1490 Ft
Biográf ki kicsoda 2002 [elektronikus dokumentum]. Szöveges adatbázis. Enciklopédia. 8000 Ft
Bockemühl, Michael: Rembrandt, 1606–1669. A megjelenített forma rejtélye. Köln, Taschen / Bp. Vince. ISBN: 3-8228-1007-X fűzött: 2495 Ft
Bödök Zsigmond: Magyar feltalálók. 1. Magyarok a fotográfia történetében. Dunaszerdahely, Nap K. (Magyar talentum) ISBN: 80-89032-10-8 fűzött: 980 Ft
Bödök Zsigmond: Nobel-díjas magyarok. 3., jav., bőv. kiad. Dunaszerdahely, Nap K. (Magyar talentum)

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével.

A Könyvhetet megrendelheti a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Kanizsai utca 41. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvhetet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

Magyar Könyvgyűjtő

A régi könyvek és az antikvitások kedvelőinek. Megjelent az 1. szám

Kizárólag előfizetőknek!

Előfizetési díj 2002. évre (10. szám) 4400 Ft.

Megrendelhető a szerkesztőségben:
1114 Budapest, Kanizsai utca 41.
Telefon/fax: 466-0703

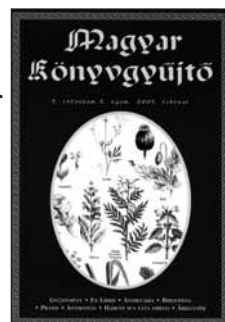
MEGRENDELÉS

Igen, szeretnék tájékozott lenni a régiségek világában, emiatt megrendelem a Magyar Könyvgyűjtő c. újságot a 2002. évre (10 lapszám) 4400 Ft előfizetési díjért.

Kérem küldjenek belföldi postautalványt és számlát az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV .....

CÍM .....

ISBN: 80-89032-14-1 fűzött: 980 Ft
Bogdán László: A szoros délben. Erdélyi magyar regény az elválásokról. Csíkszereda, Pallas-Akadémia. ISBN: 973-8079-47-0 fűzött: 1400 Ft
Bónis Ferenc: Mosonyi Mihály. Mágus. (Magyar zeneszerzők 10.) ISBN: 963-8278 fűzött: 580 Ft
Borhidi Attila: Gaia zöld ruhája. MTA. (Magyarország az ezredfordulón: Stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián) ISBN: 963-508-335-1 fűzött: 1950 Ft
Borosné Jakab Edit – Schlettne Sebő Ildikó: Irodalom írásbeli érettségi. A fogalmazás technikája. 5. kiad., Corvina. ISBN: 963-13-5169-6 fűzött: 850 Ft
Buckland, Raymond: A boszorkányság nagykönyve. Édesvíz. ISBN: 963-528-516-7 kötött: 2900 Ft
Buda Béla: A mentálhigiéné szemléleti és gyakorlati kérdései. Újabb tanulmányok. Animula. ISBN: 963-05-241-2 fűzött: 2600 Ft
Burroughs, Williams S.: Az ötös éjszaka városai. JAK: Osiris. (JAK világirodalmi sorozat) ISBN: 963-379-821-3 kötött: 2100 Ft

C

Choa Kok Sui: Meditációs gyakorlatok a lélek feltáráására. Bioenergetik. ISBN: 963-9343-38-2 fűzött: 1400 Ft
Cholnoky Viktor: Az álomirtó. Lazi K. ISBN: 963-9227-43-9 kötött: 1200 Ft
Clausen, Niels: Komputerek és robotok. Tessloff és Babilon. (Mi kicsoda 62.) ISBN: 963-9182-53-2 kötött: 1860 Ft
Courths-Mahler, Hedwig: Vezeklés. Bastei Bejatek. (Hedwig Courths-Mahler fejedhetetlen szerelmes regényei) ISBN: 963-296-524-8 fűzött: 696 Ft
Cox, Michael: Elvis. a sokkal rockoló. Egmont-Hungary. (Rémhíresek) ISBN: 963-627-700-1 fűzött: 898 Ft
Craig, Clair: Csodálatos növények. Passage. (Felfedező könyvtára 7.) ISBN: 963-228-277-9 kötött: 2840 Ft
Cunningham, Scott: Élő Wicca. Továbbképzés boszorkányoknak. Édesvíz. ISBN: 963-528-561-2 kötött: 1990 Ft
Curley, David P. – Curleyné Rónay Zsuzsanna: 15 próbanyelvizsga angol nyelvből. Maxim Kvk. ISBN: 963-86130-4-1 fűzött: 1480 Ft
Czeininger Tamás: Gróf Benyovszky Móric főispán. Abaliget, Lámpás. ISBN: 963-7593-48-9 kötött: 1344 Ft

Cs

Csáth Géza: Opium. Selected stories by Géza Csáth. Corvina. ISBN: 963-13-4913-6 fűzött: 2000 Ft
Csepel természetföldrajzi olvasókönyve. Flaccus. ISBN: 963-9412-04-X fűzött: 360 Ft
Csikszentmihályi Mihály: Az áramlat. A tökéletes élmény pszichológiája. Utánnny., Akad. K. ISBN: 963-05-7770-4 fűzött: 2100 Ft
Csodatevő gyógynövények. Black & White K. ISBN: 963-9407-30-5 fűzött: 700 Ft
Csontváry, 8. kiad., Corvina. ISBN: 963-13-5162-9 kötött: 6200 Ft

D

Dai Sijie: Balzac és a kis kínai varrólány. Európa. ISBN: 963-07-7130-6 kötött: 1400 Ft
Dalos Anna: Maros Rudolf. Mágus. (Magyar zeneszerzők 15.) ISBN: 963-8278-92-7 fűzött: 580 Ft
Daniels, Lucy: Jess, a skót juhász. 2. A kihívás. Papp-Ker. (A világ legked-

veesebb állatai-sorozat: A kutyák) ISBN: 963-9418-11-0 fűzött: 550 Ft
Daum, Ankje: Meseszép ablakok üvegfestéssel. Holló. (Holló barkácskönyvek) ISBN: 963-9305-92-8 fűzött: 650 Ft
Deforges, Régine: Velük mulat a sántán. M. Kvk. ISBN: 963-547-607-8 kötött: 1750 Ft
De Mello, Anthony: A csend szava: egy perc bölcsesség. 9. utánnny. Távalatok/ Korda. ISBN: 963-9332-46-1 fűzött: 580 Ft
Devics Józsefné: Csecsemők szakácskönyve. Bőv., átdolg. kiad. Devics J. ISBN: 963-400-848-8 fűzött: 650 Ft
Disney, Walt: Csak türelem, Micimackó! Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-694-3 kötött: 1099 Ft
Disney, Walt: Micimackó mindig segít! Egmont-Hungary. ISBN: 963-627-693-5 kötött: 1099 Ft
Domokos Ernő: Válogatott cikkek, tanulmányok. Gondolatok a menedzsmentről. Csíkszereda, Pallas-Akadémia. ISBN: 973-8079-49-7 fűzött: 1680 Ft
Durych, Jaroslav: Isten szívárványa. Kalligram. ISBN: 80-7149-425-9 fűzött: 1200 Ft

E

Egerszegi Erzsébet, Sz.: Német nyelvizsga gyakorlókönyv. Középfok: írásbeli és szóbeli. 2. kiad. Corvina. ISBN: 963-13-5158-0 fűzött: 920 Ft
Einon, Dorothy: A tanulás kezdetei. [Hogyan fejleszthetik a szülők gyermekeik készségeit a születéstől hat éves korig]. 2. kiad., Novum. ISBN: 963-9334-21-9 kötött: 3990 Ft
Eliade, Mircea: A kőkorszaktól az eleuszi misztériumokig. 2. jav. kiad., Osiris. (Osiris-Századvég könyvtár Vallástörténet) ISBN: 963-379-121-9 fűzött: 2480 Ft
Eliade, Mircea: A samanizmus. Az eksztázis ősi technikái. Osiris. (Osiris könyvtár. Vallástörténet) ISBN: 963-379-755-1 fűzött: 2980 Ft
Eliade, Mircea: Mohamedtől a reformációig. Osiris. (Osiris könyvtár. Vallástörténet) ISBN: 963-379-145-6 fűzött: 2480 Ft
Eötvös József, Petőfi Sándor, Vörösmarty Mihály élete és művei. Black & White K. ISBN: 963-9407-34-8 fűzött: 700 Ft
Erdélyi András – Swaminathan, Monkombu Sambasivan: Aki napfényt arat. A modern Gandhi: M. S. Swaminathan. Tertia. ISBN: 963-9387-037 fűzött: 3472 Ft
Erdélyi várostörténeti tanulmányok. Csíkszereda, Pro-Print. (Múltunk könyvek) ISBN: 973-9311-81-4 kötött: 1830 Ft
Észak-magyarországi kerékpártúrák. Bükk, Aggtelek, Zempléni-hegység, Cserehát. Frigória. ISBN: 963-86150-3-6 fűzött: 1690 Ft
Eszterhas, Joe: Amerikai rapzsódia. Európa. ISBN: 963-07-7024-5 kötött: 2500 Ft

F

Farkas Ákos: A falra akasztott nád-pálca avagy A büntető igazságszolgáltatás hatékonyságának korlátai. Osiris. ISBN: 963-389-240-6 fűzött: 1680 Ft
Farkas Márta, Sz.: Lendvay Kamilló. Mágus. (Magyar zeneszerzők 16.) ISBN: 963-8278-95-1 fűzött: 580 Ft
Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje. 9. kiad. változatlan utánnny. Ciceró. ISBN: 963-539-346-6 kötött: 1190 Ft

Fehér Bence: Téli napforduló. Versek. Kirké: InterPares. ISBN: 963-00-9524-6 fűzött: 400 Ft
Fekete Kálmán: Kőváry Barna. Zsir Király Boruló Szabaduló Művész és a Trabant 601 Maxi kalandjai. Alexandra. (Autóversenyzők mesélték 2.) ISBN: 963-368-165-0 fűzött: 999 Ft
Fischkal, Silvia: Apró csokrok. Díszítő-ötletek minden évszakra. Holló. (Holló barkácskönyvek) ISBN: 963-9388-28-9 fűzött: 690 Ft
Fizika: ennyit kell(ene) tudnod. 6. kiad., Akkord: Panem. ISBN: 963-545-258-6 fűzött: 990 Ft
Flandorffer Tamás – Hajas József: Ló és lovaglás. Noran. ISBN: 963-9356-48-4 fűzött: 1500 Ft
Föglein Gizella: Államforma és állampolgár jogkör Magyarországon, 1944–1949. Osiris. (Jogtörténeti értekezések 8.) ISBN: 963-389-168-X fűzött: 1800 Ft
Földi Pál: Kurszk. Sorsdöntő csaták a második világháborúban. Anno. ISBN: 963-375-197-7 fűzött: 625 Ft
Frölich, Fritz: Csodaszép ékszerkészítők. Holló. ISBN: 963-9202-87-8 kötött: 1390 Ft

G

Gazdag Ferenc: Az Európai Unió közös kül- és biztonságpolitikája. Osiris. (Magyarország az Európai Unióban: zsebkönyvek) ISBN: 963-379-956-2 fűzött: 1580 Ft
Gelegonyáné Molnár Erzsébet: Csillag hullás. Válogatott versek. Accordia. ISBN: 963-9242-75-6 fűzött: 790 Ft
Gerbner, George: A média rejtéit üzenete. Válogatott tanulmányok. Osiris: MTA-ELTE Kommunikációelméleti Kutcsop. (Jel-kép könyvtár: az Osiris Kiadó és az MTA-ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport közös sorozata) ISBN: 963-379-798-5 fűzött: 1480 Ft
Gergely Júlia: Akita. Japán északnyugati kapuja. Balassi. ISBN: 963-506-449-7 fűzött: 800 Ft
Gifford, Clive: Labdarúgás. Átfogó útmutató egy gyönyörű játékhoz. Passage. ISBN: 963-228-305-8 kötött: 2750 Ft
Göhr, Stephanie: Húsvéti ablakkepek festése. Üvegfilcel és ujfestéssel. Holló. (Holló barkácskönyvek) ISBN: 963-9388-54-8 fűzött: 690 Ft
Göhr, Stephanie: Színes állatvilág üvegfestéssel. Holló. (Holló barkácskönyvek) ISBN: 963-9388-61-0 fűzött: 690 Ft
Gombás István: Könige & Königin von Ungarn. Fürsten von Siebenbürger. 2. Auf., Corvina. ISBN: 963-13-5153-X fűzött: 1280 Ft
Gruber Károly: Európai identitások: régió, nemzet, integráció. Kisebbségért – Pro Minoritate Alapítvány: Osiris: BIP. (Pro minoritate könyvek) ISBN: 963-86244-0-X fűzött: 1680 Ft

GY

Gyenes István: Jeruzsálemi keresztút. Bába. (Tisza hangja) ISBN: 963-9347-396 fűzött: 600 Ft

H

Hašek, Jaroslav: Szemelvények a törvény keretein belül mérsékeltlen haladó párt történetéből. Glória: Magyarországi Szejtkársaság. ISBN: 963-9283-44-4 fűzött: 1490 Ft
Haraszti Mária: Pimpimpáré. AB-Art. ISBN: 80-89006-21-3 fűzött: 998 Ft
Harnoncourt, Nikolaus: Zene mint párbeszéd. Monteverdi, Bach, Mozart. Európa.

ISBN: 963-07-7123-3 (Hibás ISBN 963-07-7123-33) kötött: 2600 Ft
Hársing Lajos: Irodalmi játékok. Black & White K. ISBN: 963-9125-67-9 fűzött: 950 Ft
Havas Henrik: Negyvenkilencesekek. Beszélgetések. Alexandra. ISBN: 963-367-972-9 fűzött: 1790 Ft
Heinrich, Christoph: Claude Monet, 1840–1926. Köln, Taschen / Bp. Vin-cc. ISBN: 3-8228-1446-6 fűzött: 2495 Ft
Hernádi Sándor: Beszédművelés. 11. jav. és bőv. kiad., Osiris. 1996. (Osiris tankönyvek) ISBN: 963-379-212-6 kötött: 2200 Ft
Hessayon, David Gerald: Építem a kertem. 4. kiad. Park. (Kertszakértő) ISBN: 963-530-531-1 kötött: 2700 Ft
Hessayon, David Gerald: Virágügyi dísznövények. 5. kiad. Park. (Kertszakértő) ISBN: 963-530-533-8 kötött: 2700 Ft
Hesse, Hermann: A pusztai farkas. Cartafilius. ISBN: 963-9303-402-9 kötött: 2100 Ft
Hessmann-Kosaris, Anita: Méregtelenítés gyümölcscsel és zöldséggel. Holló. ISBN: 963-9202-03-7 kötött: 1390 Ft
Hettinger, Gudrun: Kellemes húsvéti ünnepeket! Mutatók ablakdíszek papírból. Holló. (Holló barkácskönyvek) ISBN: 963-9388-53-X fűzött: 690 Ft
Hettinger, Gudrun: Üvegfestés a gyerekszobában. Holló. (Holló barkácskönyvek) ISBN: 963-9305-91-X fűzött: 650 Ft
Hobbes, Thomas: Leviatán. 1–2. rész. Európa: Polis. ISBN: 973-9267-85-8 fűzött: 1260 Ft
Holt, Victoria: Ellenségek a királynő. I.P.C. Kv. (I.P.C. könyvek) ISBN: 963-635-225-9 fűzött: 1200 Ft
Hornyik Miklós: Határsértés. Válogatott és új írások 1965-2001. Ister. ISBN: 963-9243-57-4 kötött: 2500 Ft
Horváth Judit: Szalvátatechnika. Decoupage. Lazi K. ISBN: 963-9227-64-1 fűzött: 390 Ft
Horváth M. Tamás: Helyi közszolgáltatások szervezése. Dialóg Campus. (Stúdia regionum) ISBN: 963-9123-47-6 kötött: 2980 Ft
Hungaro guide. Magyarország turisztikai könyve: keresési tanácsok, útikalauz (településnévsorban), atlasz (Magyarország és Budapest) = Tips zur Anwendung, Sehenswürdigkeiten (Orten nach ABC), Atlas (Ungarn und Budapest). M. Almanach. ISBN: 963-04-5165-4 fűzött: 2900 Ft

I

Illés Éva: Angliában minden másképp van. 2. kiad., Corvina. ISBN: 963-13-4964-0 fűzött: 1250 Ft
Informatikai alapok. Az általános informatika tárgyat tanuló főiskolai hallgatók számára. JGYF K. fűzött: 2340 Ft
Irving, Nicole – Colin, Leslie: Angliában angolul. [Szavak, kifejezések szleng]. Holló. ISBN: 963-9305-09-X fűzött: 950 Ft
Irving, Nicole – Colin, Leslie: Németországban németül. [Szavak, kifejezések szleng]. Holló. ISBN: 963-9305-10-3 fűzött: 950 Ft

J

Jakab Mihályné Karácsony Vilma: Vilma néni szakácskönyve és háztartási tanácsadója. Black & White K. ISBN: 963-9330-39-6 fűzött: 467 Ft
Janikovszky Éva: Velem mindig törté- ník valami. 5. kiad. Móra. ISBN: 963-11-7502-2 kötött: 1250 Ft
Jánky Béla: Pillanatok színe. 82 haiku.

Schumacherek éve. Alexandra.
ISBN: 963-368-192-8 fűzött: 1499 Ft

Mertl, Monika: Szívvel gondolkozva....
Az Harnoncourt házaspár életrajza.
Mágus.
ISBN: 963-9433-02-0 kötött: 3990 Ft

Miethke, Regina: Izzalmas ötletek
szép szalvétákkal. Holló. (Holló bar-
kácskönyvek)

Orbay Péterné: Konyhatervelés. In-
vest-Marketing.
ISBN: 963-0-7663-2 fűzött: 3920 Ft

Ó

Óri Sándor: Konfuciusz élete és kora.
Kossuth.
ISBN: 963-09-4338-7 fűzött: 1800 Ft

P

Palasik Mária: Kovács Béla, 1908–
1959. Occidental Press: Ezerkilenc-
száznegyvenöt Alapítvány: Század-
vég.
ISBN: 963-7871-18-7 fűzött: 1867 Ft

Pera vitéz. Finnugor népek meséi.
Csíkszereda, Pallas-Akadémia.
(Nagyapó mesefája 7.)
ISBN: 973-8079-44-6 fűzött: 728 Ft

Petelei István: Gát a lejtőn. Novellák,
levelek. Marosvásárhely, Impress.
ISBN: 973-9351-35-2 fűzött: 980 Ft

Péter Jánosné – Wasztl Anna: Vad-
telek. 520 recept. Papp-Ker.
fűzött: 480 Ft

Petneki Áron: Krakko. Enciklopédia.
(Magyarok nyomában külföldön)
ISBN: 963-8477-47-4 fűzött: 1800 Ft

Pintér Károly: Magyarország halai. Bi-
ológijuk és hasznosításuk. 2. átd.
kiad., Akad. K.
ISBN: 963-05-7831-X kötött: 2900 Ft

Póczos Rita: Az Árpád-kori Borsod és
Bodrog vármegye településneveinek
nyelvészeti elemzése. [s.n.] (A Ma-
gyar Névarchívum kiadványai 5.)
ISBN: 963-472-570-8 fűzött: 1867 Ft

Polner Zoltán: Kilenc fának termő ága.
Népi szövegek Tápéről. JGYF K.
ISBN: 963-9167-48-7 fűzött: 1473 Ft

Poskitt, Kjartan: Mérhეტellen mérté-
kek. Hossz, terület és térfogat. Eg-
mont (Tudástár)
ISBN: 963-627-691-9 fűzött: 798 Ft

Pötschke, Gärtner: Kerti tanácsadó.
Cser K.
ISBN: 963-9327-80-8 kötött: 4498 Ft

Price, Alfred: A Luftwaffe utolsó éve.
1944 május–1945 május. Hajja. (20.
századi hadtörténet)
ISBN: 963-9329-39-8 kötött: 2296 Ft

Putney, Mary Jo: Porcelán meny-
asszony. General Press. (Romanti-
kus regények)
ISBN: 963-9282-81-2 kötött: 1300 Ft

R

Raj Tamás: Zsidó tárgyak művészete.
Makkabi.
ISBN: 963-7475-66-4 kötött: 3990 Ft

Rauschenbach, Elke: Faállatkák. Cser
K. (Színes ötletek: Fajátékok 1.)
ISBN: 963-9327-92-1 fűzött: 598 Ft

Redfield, James: A mennyei profécia.
M. Kvkklub.
ISBN: 963-547-375-3 kötött: 1650 Ft

**Reese, Richard E. – Betts, Robert F. –
Gumustop, Bora:** Az antibiotikumok
kézikönyve. B+V Lap- és Kvk.
ISBN: 963-7746-68-4 fűzött: 4980 Ft

Ritter, Ursula: Hajtogatás. Csíkos és
pöttyös papírból. Holló. (Holló bar-
kácskönyvek)
ISBN: 963-9388-58-3 fűzött: 690 Ft

Royová, Kristina: "Tévelygők". Elbe-
szelés. Evangéliumi K.
ISBN: 963-9209-92-9 fűzött: 750 Ft

Russell, Edward Frederick Langley: A
horogkereszt rémtettai. Black & Whi-
te K.
ISBN: 963-9064-06-8 fűzött: 850 Ft

S

Sauerborn, Marlies: A varázslatos
wok. Vált. utánnny. K.u.K.K.
ISBN: 963-9173-77-0 kötött: 1200 Ft

Schmidt Egon: Madárlexikon. Függe-
lők: a madarak népies nevei. Anno.
ISBN: 963-375-098-9 fűzött: 725 Ft

Schmidt, Sigrid: Az immunrendszer
védelme és erősítése. Holló.
(Egészséges életmód)
ISBN: 963-9202-48-7 kötött: 1790 Ft

Seamon, Larry: Dél kék ege alatt. 1.
Célkeresztben. Accordia.
ISBN: 963-440-673-4 fűzött: 990 Ft

Seamon, Larry: Dél kék ege alatt. 2.
Villámfényben. Accordia.
ISBN: 963-440-673-4 fűzött: 990 Ft

Sebestyén Gyula: Rovás és rovásírás.
A magyar Nemzeti Múzeum megbí-
zásából végzett tanulmányok alap-
ján. Hasonmás kiad. Tinta. (Mester-
művek)
ISBN: 963-9372-26-9 fűzött: 2380 Ft

Selous, Frederick Courteney: Termé-
szetrajzi megfigyelések Afrikában.
Dénes Natur Műhely Kiadó.
ISBN: 963-9369-15-2 kötött: 3100 Ft

Semling, Marion: Porcelánfestés.
Cser K. (Színes ötletek 2002/41.)
ISBN: 963-9327-88-3 fűzött: 598 Ft

Serdian Miklós György: Havennai
napló. 4. ed., Serdián Kvk.. (Editio
plurilingua 2002/1.)
ISBN: 963-9431-01-X fűzött: 1490 Ft

Shakespeare, William: Hamlet, Lear...
és a többiek. William Shakespeare
drámái. Marosvásárhely, Mentor.
(Shakespeare-sorozat)
ISBN: 973-599-013-X fűzött: 1680 Ft

Simon Béla: Szolnok. CEBA. (A XXI.
század küszöbén)
ISBN: 963-9089-89-3 kötött: 4000 Ft

Simpson, Judith: Az ókori Egyiptom.
Passage. (Felfedező könyvtára 8.)
ISBN: 963-228-298-1 kötött: 2840 Ft

Singh, Simon: A nagy Fermat-sejtés. A
világot 350 éven keresztül lázban
tartó matematikai probléma szenzá-
ciós megoldásának lebilincselő törté-
nete. 3. kiad., Park.
ISBN: 963-530-423-4 kötött: 1800 Ft

Solymosi Frigyes: Valóban kollabo-
ránsok voltunk? Tudomány, elkötele-
zettség, hazaszeretet. Kairosz.
ISBN: 963-9406-39-2 fűzött: 1998 Ft

Sommer, Frank: Férfiasság. VigorRob-
bic tréningprogram a férfierő megtar-
tására és fokozására. Kossuth. (Min-
dennapi egészségünk)
ISBN: 963-09-4317-4 fűzött: 1500 Ft

Somorjai Ferenc: Szeged. 3. jav., bőv.
kiad. Panoráma. (Magyar városok)
ISBN: 963-243-860-4 kötött: 2100 Ft

Sövényházy Edit – Kászonny Rózsa:
15 próbányelvizsga német nyelvből.
Maxim Kvk.
ISBN: 963-86130-6-8 fűzött: 1480 Ft

Stockley, Corinne: Biológia. Képes
szótár. Novum K.
ISBN: 963-9334-25-1 fűzött: 2490 Ft

Stone, Amanda: A boldogság ára.
Black & White K.
ISBN: 963-9407-15-1 fűzött: 350 Ft

Svensson, Lars – Grant, Peter J.: Ma-
dár-határozó. Európa és Magyaror-
szág legátfogóbb terepi határozója.
Park.
ISBN: 963-530-515-X kötött: 7900 ft

Sz

Szabó Gyula: Képek a kutyaszorító-
ból. 1. Műhelytitkok szabadon. Csík-
szereda, Pallas Akadémia. (Biblio-
theca Transsilvanica)
ISBN: 973-8079-34-9 fűzött: 700 Ft

Szabó Gyula: Képek a kutyaszorító-
ból. 2. Műhelytitkok szabadon. Csík-
szereda, Pallas Akadémia. (Biblio-
theca Transsilvanica)

ISBN: 973-8079-34-9 fűzött: 700 Ft

Szabó István, G. – Potencsik Erika:
Felvételi adattár. Történelem. Rubi-
con.
ISBN: 963-00-9477-0 fűzött: 1568 Ft

Szabó Judit, G.: Mari, ne bomolj! 2. ki-
ad. Móra.
ISBN: 963-11-7672-X fűzött: 950 Ft

Szász István Tas: Egy haza – két or-
szág. 3. Nemzet és kisebbség ke-
resztje: egy hazájában országot cse-
lélni kényeszerűt orvos naplójegye-
zei és egyéb írásai. Accordia.
ISBN: 963-9242-76-4 fűzött: 2500 Ft

Szatmári László: Hunyadi László.
Csíkszereda, Kriterion: Pallas-Aka-
adémia. (Műterem)
ISBN: 973-8079-42-X fűzött: 1456 Ft

Szatmári László: Páll Lajos. Csíksze-
reda, Kriterion: Pallas-Akadémia.
(Műterem)
ISBN: 973-8079-30-6 fűzött: 1820 Ft

**Szeghalmyné Ócsai Marianna –
Szegehalmy Szilvia:** Gyöngyvilág:
ékszerek 2. Lazi K.
ISBN: 963-9416-03-7 fűzött: 390 Ft

**Szeghalmyné Ócsai Marianna –
Szegehalmy Szilvia:** Gyöngyvilág:
vadon élő állatok. Lazi K.
ISBN: 963-9416-08-8 fűzött: 390 Ft

Szilágyi Gyula: Tiszántúli Emmanuelle. M.
Kvkklub. (Magyarország felfedezése)
ISBN: 963-547-418-0 kötött: 1450 Ft

Szinay Balázs költő: Gabriella. [S.l.].
[s.n.]
fűzött: 784 Ft

**Szupraindividuális biológiai kutatá-
sok. MTA ÖBKI.**
ISBN: 963-8391-26-X fűzött: 500 Ft

T

Ta'aroa. Tahiti mitológia: a primitív né-
pek lírai költészete. 2. jav., bőv. kiad.,
Osiris. (Osiris könyvtár Folklor)
ISBN: 963-389-241-4 fűzött: 2280 Ft

Tarjányi Eszter: A szellem örvényében.
A magyarországi meszermizmus,
szellemidézés, teozófia története és
művészeti kapcsolatai. Universitas.
ISBN: 963-9104-61-2 fűzött: 1344 Ft

**Társadalmi és iskolai ünnepek. Be-
szédek. Item.**
ISBN: 963-86099-7-4 fűzött: 1833 Ft

**Társadalmi és iskolai ünnepek. Ver-
sek, elbeszélések. Item.**
ISBN: 963-86099-6-6 fűzött: 2833 Ft

Tatay Sándor: Kinizsi Pál. 13. kiad.
változatlan utánnny. Ciceró.
ISBN: 963-539-331-8 fűzött: 790 Ft

Tegzes Miklós: Mosolyt lopok arcotok-
ra. Tárca, igaz történetek a XX. szá-
zadból. Bába. (Tisza hangja)
ISBN: 963-9347-52-3 fűzött: 870 Ft

Telesi Béla: Alapkérdések. 1. köt. Ké-
zönyv a családról: családsoctológiai
gondolatok a rendszerelmélet
szempontjából. 2., változatlan utánnny.
Korda.
ISBN: 963-9332-48-8 fűzött: 950 Ft

Terepjárások kézikönyve. Horizont.
ISBN: 963-9408-10-7 fűzött: 1990 Ft

**Test-beszédek. Köznapi és tudomá-
nyos diskurzusok a testről. Új Man-
dátum. (Szöveg és lélek)**
ISBN: 963-9336-63-7 fűzött: 2200 Ft

Teubner, Christian – Wolter, Annette:
Házi cukrászat. Novum K.
ISBN: 963-9334-22-7 kötött: 4350 Ft

Teusen, Gertrud: Nem akorom! A dac-
korszak nehézségei és kezelésük.
Deák.
ISBN: 963-9420-01-8 kötött: 1450 Ft

Tipold Özséb: Világtörténelmi helyek
szepszótára. Repr. kiad., Anno.
ISBN: 963-375-083-0 kötött: 1375 Ft

Tökés Béla: Fizikai kémia. 1. Kémiai
termodinamika, anyagszerkezet.
Marosvásárhely, Mentor.
ISBN: 973-8002-81-8 fűzött:

Tökés Béla: Fizikai kémia. 2. Reakció-

kinetika, elektrokémia, heterogén diszperz rendszerek. Marosvásárhely, Mentor.
ISBN: 973-599-011-3 fűzött:

Tolsztoj, Lev Nyikolajevics: Anna Karenina. 1. köt. Európa. (Európa diákkönyvtár)
ISBN: 963-07-7167-5 fűzött: 990 Ft

Tolsztoj, Lev Nyikolajevics: Anna Karenina. 2. köt. Európa. (Európa diákkönyvtár)
ISBN: 963-07-7168-3 fűzött:

Tomasello, Michael: Gondolkodás és kultúra. Osiris. (Osiris könyvtár. Pszichológia)
ISBN: 963-389-232-5 fűzött: 1980 Ft

Torda és környéke régi képeslapokon. Marosvásárhely, Mentor.
ISBN: 973-599-009-1 kötött: 2100 Ft

Törvényesség a választások során. Jogi segédkönyv a 2002. évi országgyűlési választások lebonyolításához. KJK-Kerszöv. (Közgazdasági és jogi kiadványok)
ISBN: 963-224-634-9 fűzött: 2885 Ft

Tóth Árpád: Tóth Árpád összegyűjtött versei és versfordításai. Osiris. (Osiris klasszikusok)
ISBN: 963-379-932-5 kötött: 3200 Ft

Tóth-Máthé Miklós: Megírod, apa? Gyermekem könyve. Méliusz.
ISBN: 963-85741-3-5 kötött: 1500 Ft

Tóth-Máthé Miklós: Miként a csillagok. Négy történelmi regény. Méliusz Műhely.
ISBN: 963-8216-32-8 kötött: 2500 Ft

Tóth Valéria: Névrendszertani vizsgálatok a korai ómagyar korban. Abaúj és Barcs vármegye. [Debreceni Egy. M. Nyelvtud. Tanszék]. (A Magyar Névarchívum kiadványai 6.)
ISBN: 963-472-615-1 fűzött: 1867 Ft

Trencsényi-Waldapfel Imre: Görög regék és mondák. 10. kiad. Móra.

ISBN: 963-11-7676-2 kötött: 1490 Ft

U

Utermarck, Birgit: Nyuszi ül a fűben. Húsvéti ötletek kicsiknek és nagyoknak papírból. Holló. (Holló barkácskönyvek)
ISBN: 963-9388-60-2 fűzött: 690 Ft

V

Vajda Ferenc: Havasi világ. Gyermekversek. Marosvásárhely, Impress.
ISBN: 973-9351-34-4 fűzött: 560 Ft

Vajda, Georges: Bevezetés a középkori zsidó gondolkodásba. Logos. (Historia diaspora 5.)
ISBN: 963-8159-15-4 fűzött: 2500 Ft

Válaszok a terrorizmusra avagy Vane út az afganisztáni "vadászattól" a fenntartható globalizációig. SVKH: Chartapress.
ISBN: 963-8117-87-7 fűzött: 2500 Ft

Vanoye, Violaine: A fáraónő. 1. Théba hercegnője. Gold Book.
ISBN: 963-9437-02-6 kötött: 1598 Ft

Varga Domokos: Kutyaülések. 6. kiad. Hét Krajcár. (Varga Domokos válogatott művei)
ISBN: 963-8250-72-0 fűzött: 1280 Ft

Varga Rudolf: Ami a csövön kifér. Szépirás K.
ISBN: 963-86330-0-X fűzött: 1400 Ft

Vázsonyi Endre: Fortélyos mester királysága. Ciceró Kvk. (Klasszikusok fiataloknak)
ISBN: 963-539-277-X kötött: 1790 Ft

Veress Miklós: Balambér. General Press.
ISBN: 963-9282-78-2 kötött: 1300 Ft

Verne, Jules: A Jonathan hajótöröttei. 1. Unikornis. (Jules Verne összes művei 52.)
ISBN: 963-427-451-X kötött: 3300 Ft

Verne, Jules: A Jonathan hajótöröttei. 2. Unikornis. (Jules Verne összes művei 53.)
ISBN: 963-427-450-1 kötött: 3300 Ft

Világkonyha itthon. Csíkszereda, Pallas-Akadémia. (Dióhéjban 2.)
ISBN: 973-8079-43-8 fűzött: 980 Ft

Vitos György: 100 éves a DVSC, Kelet-Magyarország fociékszeze. Bába.
ISBN: 963-9347-41-8 fűzött: 1990 Ft

Vojnits András: Afrikai levelek. A Kamerun-hegy árnyékában. Dénes Natur Műhely Kiadó.
ISBN: 963-9369-17-9 kötött: 2500 Ft

Volt jövőkbe nézve. Válogatás a Múza irodalmi anyagából, 1991–2001. Marosvásárhely, Impress.
ISBN: 973-9351-33-6 fűzött: 1120 Ft

W

Walter Béla: Unom a politikát. Joke-rex.
ISBN: 963-9368-11-3 fűzött: 1690 Ft

Wass Albert: Hűség bilincseiben. 2. Elbeszélések, novellák, karcolatok, emlékezések, 1939–1944. Marosvásárhely, Mentor. (Wass Albert életműsorozat)
ISBN: 973-599-015-6 fűzött: 1400 Ft

Wass Albert: Rézkigyó. Regény. Kráter Műhely Egyes. (Wass Albert életműve 16.)
ISBN: 963-9195-70-7 fűzött: 1480 Ft

"What, then, is time?". Responses in english and american literature. Pázmány Péter Katolikus Egyetem. (Pázmány Péter in english and american studies 1.)
ISBN: 963-9296-38-4 fűzött:

White, Paul: A buyufa alatt. Állatmesék az afrikai dzsungelből. Evangéliumi K.
ISBN: 963-9209-89-9 fűzött: 600 Ft

Who's who: ki kicsoda a világtörténelemben?. [Böv. kiad.] Anno.
ISBN: 963-9199-12-5 fűzött: 850 Ft

Witkiewicz, Stanislaw Ignacy: Az ősz búcsúja. Regény. Jelenkor. (Kiseurópa)
ISBN: 963-676-270-8 kötött: 1900 Ft

Wolf, Tony: A világ legszebb meséi. 1. A három kismalac és más mesék.
ISBN: 963-7791-63-9 kötött: 1280 Ft

Wolf, Tony: A világ legszebb meséi. 2. Hófehérke és más mesék.
ISBN: 963-7791-65-5 kötött: 1280 Ft

Wolf, Tony: A világ legszebb meséi. 3. A nyúl meg a teknős és más mesék.
ISBN: 963-7791-68-X kötött: 1280 Ft

Wolf, Tony: A világ legszebb meséi. 4. Piroska és a farkas és más mesék.
ISBN: 963-7791-08-6 kötött: 1280 Ft

Z

Zeman, Robert: Élettelen természet. Földrajzi enciklopédia. Mapa Slovakia. (Rekordok)
ISBN: 80-8067-068-4 kötött: 2480 Ft

Zoltán Zoltán: Alföldkutatás és -fejlesztés. Válogatott cikkek, esszék, tanulmányok. Magyar Glóbusz K. (Zoltán Zoltán életmű sorozat 1.)
ISBN: 963-00-9190-9 fűzött: 4928 Ft

Az összeállítás a Könyvtárellátó Közhatalmas Társaság információs rendszere alapján készült. A felsorolt könyveket a Könyvtárellátó már ajánlotta megvásárlásra a könyvtáraknak, ill. megrendelhető a társaság home lapján (www.kello.hu).

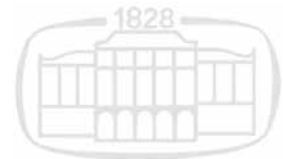
Simonyi Károly
A fizika kultúrtörténete a kezdetektől 1990-ig
Negyedik, átdolgozott kiadás
9800 Ft

Főszerkesztő: Láng István
Környezet- és természetvédelmi lexikon
Második, javított és bővített kiadás
14 900 Ft

Pintér Károly
Magyarország halai
Második, átdolgozott kiadás
2900 Ft

O. Nagy Gábor–Ruzsiczky Éva
Magyar szinonimaszótár
Változatlan lenyomat
3900 Ft

Burgerné Gimes Anna
A mezőgazdasági földtulajdon és földbérlet
1490 Ft

AKADÉMIAI KIADÓ

www.akkrt.hu

E-mail: custservice@akkrt.hu

KJK KERSZÖV

Jogi és Üzleti Kiadó Kft.
www.complex.hu

E-mail: complex@kjk-kerszov.hu

Érsek Zsolt
Bevezetés a devizapiacokra
4480 Ft

Várnay Ernő–Papp Mónika
Az Európai Unió joga
5824 Ft

Szerkesztők: Király Miklós–Tóth Tihamér
Válogatott ítéletek az Európai Bíróság esetjogából III.
5040 Ft

Szerkesztő: Fazekas Judit
Az európai integráció alapszerződése II.
4032 Ft

Bíró Endre–Csizmár Gábor
Törvényesség a választások során
Jogi segédkönyv a 2002. évi országgyűlési választások lebonyolításához
2885 Ft

Kereskedelmi partnereink mellett egyéni vásárlókat is várunk!

Az Akadémiai Kiadó és a KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft. teljes választékán túl még számos más kiadó kiadványai is megvásárolhatók nálunk.

1033 Budapest, Szentendrei út 89–93. Nyitva tartás: hétfő–csütörtök: 8–16 óráig, péntek: 8–13 óráig.

Telefon: 388-7558, 437-2407, 437-2443. Fax: 437-2442. E-mail: wknagyker@kjk-kerszov.hu

A Móra Kiadó tavaszi újdonságai és programjai

GYEREKEKNEK

Petőcz András KALANDJAIM A MÁGUSKÉPZŐN

(Zsiráf könyvek)
A Vörösvári Úti Mágusképző hírhedt 6. b-je csak a láthatatlanná tévő por segítségével tud kiszökni a Hunor térre, különben nem tudnak részt venni a focibajnokságon.
890 Ft

Egressy Zoltán CSIMPI SZÜLETÉSNAPIJA

(Az én könyvtáram)
A meseregény főhőse, Csimpi, a kismajom, aki az elrabolt nagyszüleit a mindenkin segítő Űző professzor segítségével találja meg...
1150 Ft

Aaron Judah MACÓKA MESÉI

(Az én könyvtáram)
Macóka, Kengu, Paci, Csacsi, Boci, Teve, Elef Anti, Morgó Medve életében annyi a mese, a kaland, a meglepetés, amennyi a miénkben. És ők is ugyanúgy kudarcok, bukkanók és csattanó nyomán tanulgatják az együttélést.
1350 Ft

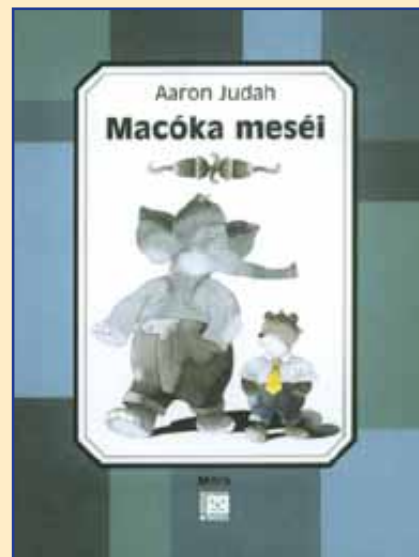
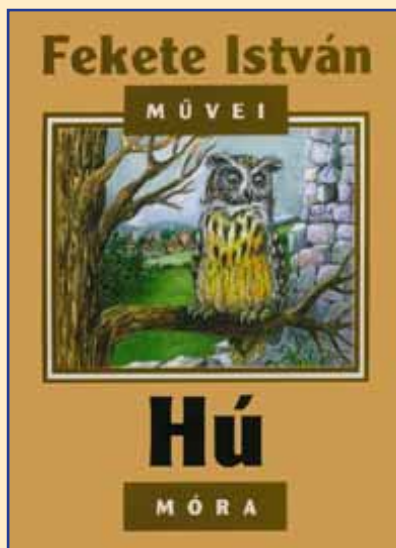
Kitty Halbertsma AMARILLA KISASSZONY

(Az én könyvtáram)
„Csak tessék ránk bízni, majd kitalálunk valamit” ígérik a Tündérkék, a bájos ikerlányok, ha

Amarilla Kisasszony segítségért fordul hozzánk. Márpedig Amarilla Kisasszony és pártfogoltjai körében gyakran elkél a segítség...
1150 Ft

Fekete István HÚ

(Fekete István művei)
Hú, a bagoly egy folyóparti barlangban született. Mielőtt kirepülhetett volna, megjelent a barlangban az ember, és magával vitte két testvérével együtt. S amikor végre visszanyeri szabadságát, vajon tud-e, akar-e élni vele...
1350 Ft

FELNŐTTEKNEK

Ismét kaphatók Janikovszky Éva nagysikerű, felnőtteknek szóló kötetei, a

FELNŐTTEKNEK ÍRTAM

1280 Ft

és a

MOSOLYOGNI TESSÉK!

1280 Ft

Kertész Erzsébet FIÚT VÁRTAK, LÁNY SZÜLETETT

Az író önéletrajzi regénye
1790 Ft

Arnold Lazarus ESKÜVŐ ELŐTT, ESKÜVŐ UTÁN

(Nők & ők)

A híres viselkedésterapeuta a házasság krízisének „menedzselését” hosszú éveken át folytatott párterápiás munkájából vett számos esettel szemlélteti. Szórakoztatóan szellemes elemzéseit világos, jó adag életbölcsessel megfogalmazott, gyakorlati tanácsai követik.
1280 Ft

TALÁLKOZZUNK

ÁPRILIS 18-21. KÖZÖTT

A BUDAPESTI

NEMZETKÖZI

KÖNYVFESTIVÁLON

Programjaink

Április 19-én, 11 órakor, a Lehár III. teremben kerül átadásra a Móra-díj, A magyar gyermekkultúráért végzett kiemelkedő tevékenység elismeréseként

április 19-én, pénteken 15 órától Janikovszky Éva,
április 20-án, szombaton 11 órától Petőcz András,
április 21-én, vasárnap 11 órától Egressy Zoltán,
15 órától Petőcz András dedikál
a Móra Kiadó 214-es standján.

